

JÓESTÉT!

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Calea Regele
Ferdinand 64-66. Automata-telefon: 20-61.
Törvényszéki lajstromozási szám: 44.
Dos. No. 890-1938. Trib. Cluj, Secția III.

Kiadótulajdonos:
„JOESTET” Ujságkiadóvállalat R.-T.
Felelős szerkesztő és igazgató:
MAYER ANTAL

CLUJ, 1939. DECEMBER 19.
VIII. évfolyam, 3338. szám.

Kedd

A „Graf Spee” végzete:

Saját személyzete elsüllyesztette a híres német zseb-cirkálót

700 főnyi legénységét és a sebesülteket biztonságba helyezték — A Pravda szerint a „Szovjet nincs hadiállapotban Finnországgal” — Erkelcsi támogatás helyett gyakorlati segítséget kér a finn külügyminiszter
Ciano beszédének nemzetközi visszhangja

(LONDON.) (Reuter.) Ciano gróf külpolitikai beszéde rendkívül élénk visszhangra talált Európa valamennyi fővárosában. A Press Association már is összeállította az egyes államok politikai körének megállapításait. Eszerint: LONDONBAN különösen a beszéd azon részét emelik ki, amelyben az olasz külügyminiszter a jelenlegi háború eredetével foglalkozott. A Foreign Office várja a pontos szöveg megérkezését, hogy hivatalosan is állást foglalhasson a kijelentésekre vonatkozólag.

PÁRISBAN megállapították, hogy a beszéd erősen kommunista ellenes hangú, bár Ciano gróf egyetlen kimondottan Szovjet-ellenes kifejezést sem használt. A Quai d'Orsay megjegyzi, hogy az olasz külügyminiszter lezárta ugyan Itália álláspontját, de végérményében nem mondott újabbat, mint: amit a fasiszta nagytanács legutóbb ismertté vált „napiparancsa” hangfűlyözött.

BERLINBEN történelmileg megalapozott beszédnek minősítik Ciano gróf külpolitikai helyzetismertetését. A Wilhelmstrasse körének véleménye szerint a beszéd vádbeszéd volt a régi és elavult diplomáciai módszerek ellen, és világosan kifejtette azt, hogy Itália megdönthetetlen akarattal fogja megvédeni érdekeit és nagyhatalmi állását.

MOSZKVBAN a beszédéről eddig egyetlen vélemény sem hangzott el. A Kremiben azonban állítólag meglegeződéssel vették tudomásul, hogy Németország és Itália között a baráti és szövetségi viszony mit sem változott.

A BALKÁN-ÁLLAMOKBAN ÉS MAGYARORSZÁGON nagy örömmel fogadták Itália baráti megnyilatkozásait, amelyek az egyes politikai körök véleménye szerint tanúságtételei voltak Olaszország békeörző törekvéseinek.

SVÁJCBAN nagy meglepéssel fogadták a beszédet. A lapok megállapítják, hogy a köztársaság semlegességét Itália határozottan békés célkitűzései mindennél eredményesebben védi.

HOLLANDIÁBAN az a vélemény, hogy Itália végérvényesen tisztázta Itália és Németország egymás közötti viszonyát, ami azt jelenti, hogy Róma és Berlin közé éket verni nem lehet.

A Press Association híradása végén közli, hogy ezek a megállapítások még csak az első benyomások eredményei. Nyilvánossá vált néhány sajtóvéle-

mény is. A Sunday Times a következőket írja:

— Itália kétségkívül igazolja, hogy nincs újabb fordulat az olasz külpolitikában.

A Paris Soir hangsúlyozza, hogy Itália igyekszik megőrizni a nem hadviselő fél óvatos és sok előnyt biztosító helyzetét.

Az Egyesült Államokbeli Washington Post csodálkozását fejezi ki afelett, hogy Ciano gróf egyetlen szóval sem említette meg a finn-országi helyzetet, ami valószínűleg azt jelentheti, hogy nem akarta zavarni Moszkva és Berlin viszonyát.

A Deutscher Dienst úgy véli, hogy

Erősödik a segélyakció Finnország érdekében

(LONDON.) (Reuter.) Tegnap London parkjaiban, a Hyde, Richmond és a Zoo-parkban, valamint Hampton Courtban, a londoniak kedvenc weekend helyén nagy népgyűlések voltak Finnország érdekében, amelyeknek közel 12.000 főt gyűjtöttek össze (cca 10 millió lej) a finnországi Vöröskereszt részére. A szónokok a leghatározottabban követelték, hogy a kormány fegyveres segítséget is nyújtson Helsinkinek.

AHOGY A FRANCIA LAPOK LÁJTÁK

(PÁRIS.) (Rador.) A francia lapok cikkeinek két fő tárgya a finn kérdés illetve a finnek hősi ellenállása és az Admiral Graf von Spee német zseb-cirkáló szereplése. A finn ellenállással kapcsolatosan megállapítják, hogy a Szovjet mindezeideig nem tudott elhárítóbb jellegű sikereket elérni. A Graf von Spee sorsát viszont megpecsételtnek látják. A francia és angol sajtó egyébként teljes elismeréssel adózik a német hajó hősiességének. Egyes angol lapok úgy tudják, hogy a Graf von Spee zseb-cirkáló ki akar futni a tengerre és fel akarja venni a harcot a reá várakozó angol hajókkal és megkísérli azután a hazajutást. Ugyanakkor arról is írnak, hogy az Exeter angol hajó súlyos megsebesülése miatt a finn tatar zásra szorul.

AZ OROSZ VEZÉRKAR JELENTI:

(MOSZKVA.) (Rador.) A leningrádi

Ciano beszéde megerősítette az olasz-német barátságot.

Az olasz lapok vezércikkében foglalkoznak Ciano beszédével. A Popolo d'Italia megállapítja, hogy Itália külpolitikája mindig kommunista ellenes volt és ezután is az marad. Továbbá, hogy Itália állja eddig vállalt összes kötelezettségeit. Végül, hogy a fasiszta kormány a békét kívánja megszilárdítani a Dunavölgyében és a Balkánon.

A Messagero szerint az a politika, amelyet a Duce folytat, nem csak Itáliának, hanem a Dunavölgyének és a Balkánnak is javára válik.

TANNER RÁDIÓSZÓZATA ÉS A MOSZKVAI VÁLASZ

(HELSINKI.) (Reuter.) Tanner finn külügyminiszter rádiószózatot intézett az ország lakosságához, amelyben türelemre és kitartásra buzdította a nemzetet. Ugyanekkor

felszólította a Szovjetet, hogy kezdjen új tárgyalásokat a finn kormánnyal és szüntesse be a hadiállapotot a két nemzet között.

Tanner felhívására Moszkvából egyelőre nem érkezett válasz, de hogy az elutasító lesz, arra a Pravda cikkéből már most következtetni lehet. Ez a lap a Tass iroda szerint azt a meglepő hírt közli, hogy

„a Szovjet nincs hadiállapotban Finnországgal, mert baráti viszonyt tart fenn a Kuusinen-féle „népkormánnyal”. Küzdelmének nem is a finn nép, hanem a Tanner-Mannerheim csoport ellen folytatja”.

GYALOGSÁGI ÉS TŰZÉRSÉGI HARC

(PÁRIS.) (Rador.) A tegnap reggeli francia hivatalos közlés szerint az arcvonal különböző pontjain gyalogsági és tüzérségi akciók folytak.

HARCRAKÉSZEN...

(MONTEVIDEO.) (Havas.) Egy uruguayi parti gőzös jelentése szerint a Cumberland és Achilles angol cirkálók a partok közelében cirkálnak és várják az Admiral Graf von Spee-nek a kikötőből való kifutását. De közelben tartózkodik még több francia és angol hajó is. A zseb-cirkáló tatarozási munkálatai szombaton teljes erővel folytak és a hajó kifutásra készül. A német hajó tegnap délután 5 órára már elkészült az utra, miközben a montevidei kikötőt óriási tömeg lepte el és izgatottan várta a hajó fedélzetén dolgozó matrózok munkáját. Mindenki megállapította, hogy az angol és francia hajók is harcra készen állnak. Később a kormány rendelkezése rendelkezés szerint meg a mölön é. zétórlaita a tömeget Mindenki f. szült figyelemmel

várja az események további kialakulását.

Montevideoból jelentik: Vasárnap délután 22 sebesültet — közöttük 12-öt súlyos állapotban — szállítottak ki a Graf von Spee fedélzetéről. Ebből arra következtetnek, hogy a német cirkáló még határidő előtt ki fog futni a nyílt tengerre.

DIPLOMÁCIAI TÁRGYALÁSOK A GRAF SPEE ÜGYÉBEN

(MONTEVIDEO.) (Rador.) A kancellária palotájában Guani uruguayi külügyminiszter elnöke alatt ülést tartottak az amerikai államok diplomáciai képviselői, amelynek folyamán a Punta del Este-i tengeri harc és a Graf von Spee uruguayi kikötőbe való befutása által felvetődött diplomáciai kérdéseket tárgyalták le. Az ülés folyamán Guani miniszter egyórás megbeszélést folytatott Nagybritánia követével, majd később megbeszélést ült össze Campos tábornok hadügyminiszterrel, akinek átnyújtott egy igen nagyfontosságú diplomáciai iratot, amelyet előbbi megbeszélések során a brit meghatalmazott miniszter adott át neki.

ELSÜLYESZTETTÉK A NÉMET „ZSEBCIRKÁLÓT”

(MONTEVIDEO.) (Rador.) A Graf von Spee-ről még a horgonyok felzúszása előtt a kikötőben horgonyzó Tacoma német hajó fedélzetére szállították át a 700 főnyi legénységet, valamint az élelmiszerek nagyrészét. Ebből arra következtettek, hogy a hajót el fogják süllyeszteni. A német cirkáló ottani időszámítás szerint 18 óra 35 perckor hagyta el csökkenett sebességgel a kikötőt. Nyílt vizekre érve sebességét növelte, majd pedig dél felé vette útját. Ebből először arra következtettek, hogy az argentin vizekre szándékozik hajózni. A láthatáron két hajónak körvonalait lehetett kivenni. Az egyik angol csatahajó volt, a másik argentin és mindkettő az uruguayi felségjog alá tartozó tengerőrvön kívül tartózkodott. Amint a Havas jelenti a német cirkáló mintegy öt tengeri csomó távra jött a partoktól megállt, majd pedig a legénység elsüllyesztette a hajót. 22 óra 5 perckor a Graf von Spee maradványai még ott usztak a tenger felszínén és hatalmas füstfelhő szállt fel a roncsból. 23 óra 7 perckor teljesen eltűnt a hullámokban. A legénység öt menőtöcsolnakba szállt, majd pedig a közelben hajózó Tacoma fedélzetére vette fel őket.

AZ EXETER ÉS AJAX ÁLDOZATAI

(LONDON.) (Rador.) Az angol admirális hivatalos jelentése szerint az Exeter fedélzetén 5 tiszt és 56 matróz esett áldozatul a Graf von Spee ágyutüzének. 3 tiszt és 20 tengerész megsebesült. Az Ajax fedélzetén a veszteség a következő: 7 halott, 1 súlyos és 4 könnyebb sebesült.

ANGOL-OLASZ GAZDASÁGI KAPCSOLATOK

(LONDON.) (Rador.) A Daily Mail úgy tudja, hogy Olaszország azon igyekszik, hogy visszaállítsa Angliával a háború előtti színvonalra a kereskedelmi kapcsolatokat. Ebben a kérdésben jelenleg fontos tárgyalások folynak úgy Londonban, mint Rómában.

A VOLT TOKIOI ANGOL NAGYKÖVET FIGYELMEZTETÉSE

(NEWYORK.) (Rador.) William Castle, az Egyesült Államok volt tokiói nagykövete beszédet tartott, melyben óva intette a közvéleményt, hogy őrizkedjenek a japánellenes kivételek tilalom gondolatától, mert ezzel Japán a Szovjet karjaiba dobnák és ilyen módon veszélyeztetnék az európai demokráciák érdekeit. A kipróbált amerikai-japán barátságnak ki kell állnia minden ilyen megpróbáltatást — fejezte be beszédét.

HIVATALOS FINN JELENTÉS

(HELSINKI.) (Rador.) A finn vezérkar jelenti: „A kareliai öbölben számos újabb szovjet-támadás történt. A támadásokat, amelyeket tüzés és tankok támogattak, visszaverték, több tankot megsemmisítettek. A Ladoga tó túl északra ugyanez történt és itt öt ellenséges tankot zsákmányoltunk. A Tolvaerivi körzetben a finn ellentámadás sikeresen halad előre és gazdag hadizsákmánnyal végződött, amelyben 15 harciócska is szerepelt. A négy napos ellentámadás során az elvett területek nagyrészt visszavették. A finn repülőgépek számos ellenséges hadoszlopot sikeresen bombáztak. Sulomissalminál a finn csapatok négy napos heves harc után visszafoglalták Sulomissalmit, a tüzés tüzelése pedig súlyosan megrongált egy szovjet parti cirkálót, amely más hírek szerint el is süllyedt.

ANGOL HADIANYAG FINN-ORSZÁGNAK

(LONDON.) (Rador-Reuter.) Hivatalosan közlik, hogy Anglia engedélyezni fogja Finnország számára azoknak a hadianyagoknak a területéről való beszerzését, amelyekre nincs Angliának elkerülhetetlenül szüksége. Finnország a már eddig vásárolt 60.000 gáz álarc és 20 repülőgép mellett most újabb különböző hadianyagokat fog vásárolni Anglia területén. Már is számos angol hajó indult utnak angliai kikötőkből hadianyagokkal megrakodva Norvégia felé, ahol a rakományt vonatra rakják és Svédországon keresztül juttatják el Finnországra.

AMERIKA ADOMÁNYA A FINNEKNEK

(WASHINGTON.) Procopé, Finnország amerikai követe pénteken Morgenthau pénzügyminiszternek 234.693 dollárt juttatott el, amely Finnország háborús adósságainak felerészét teszi ki. Morgenthau az összeg átvételkor kijelentette, hogy ezt a pénzt a Roosevelt elnöktől kapott utasítása értelmében külön számlán fogja kezelni, mert Rooseveltnek az a szándéka, hogy javasolni fogja a kongresszusnak: ezt az összeget juttassák vissza a finn nép megsegítésére. Procopé megköszönte ezt a kijelentést és hangsúlyozta, hogy a finn nép létezéséért, az igazságért, a jogért és demokráciáért küzd és számíthat mindazoknak a segítségére, akik hisznek a szabadságban és demokráciában.

KÖTELESEK-E TŰRNI AMERIKA ÁLLAMAI VIZEIKEN A TENGERTI HÁBORÚT?

(WASHINGTON.) (United Press.) Cordell Hull külügyi államtitkár a tegnapi sajtóértekezleten kijelentette, hogy

az USA nem akarja elvenni a panamerikai államok azon jogát, hogy tiltakozhassanak a vizeiken lezajló tengeri harcok ellen, amelyek nem csak a hajózást teszik bizonytalanná, de érzékeny károkat okoznak az egyes államok kereskedelmi forgalmában is.

Az észak- és délamerikai sajtó ezzel kapcsolatban egyöntetűen követeli, hogy

az európai hadviselők tartsák távol magukat a több ezer kilométer távolságban lévő amerikai vizektől, mert az amerikai kontinens államai nem kötelesek tűrni, hogy konfliktusukat az ő körzetükben intézzék el.

MESSZEMENŐ INTÉZKEDÉSEK HOLLANDIA LÉGI VÉDELME

(AMSZTERDAM.) (Rador.) A kormány teljes erővel folytatja a Hollandia légvédelmének biztonságára szolgáló intézkedések gyakorlati alkalmazását. A rotterdami főpolgármester a városi tanácstól felhatalmazást kért arra, hogy egymillió holland forint ösz

szegű hitelt bocsásson ki. Ebből az összegből 600 betonfedezéket fognak építeni a polgári lakosság védelmére, ugyanakkor más hasonló természetű intézkedéseket is alkalmazni fognak.

NÉMET HAJÓ KATASZTRÓFÁJA A CSENDES ÓCEÁNON

(SANTIAGO DU CHILE.) (Rador.) A Düsseldorf nevű német gőzöst egy angol cirkáló elsüllyesztette. A csilei kormány utasította az Araucón hadihajó parancsnokát, hogy hajójával menjen a helyszínre és vegye fedélzetére a még életben maradt embereket. A Düsseldorf 4930 tonnás volt, amely december 13-án indult el a valparaisoi kikötőből.

URANIA MOZGO

Amatőr gentleman
Douglas Fairbanks jr. és
Elissa Landi

Kiváló együttes egyetlen alkotása.

Műsoron kívül a legújabb hangos híradó.

SZENZACIÓS DUPLAMŰSOR!

MINTAFÉRJ

szenzációs vígjáték, teli mulatságosnál mulatságosabb fordulatokkal. Fősz.

Heinz Röhmann

„Erkölcsei segítség helyett gyakorlati támogatást”

(STOCKHOLM.) (Rador.) Tanner finn külügyminiszter intervjut adott az egyik svéd távirati iroda tudósítójának. „A rokonszenvi megnyilatkozások Finnországon nem segítenek semmit, mondotta a külügyminiszter. Nekünk tényleges segítségre volna szükségünk. A legjobb segítség pedig egy olyan tevékenység volna, amely arra bírja a Szovjetet, hogy Finnországgal, aki bármely pillanatban hajlandó tárgyalni, megkezdje a békés tárgyalásokat.

HIVATALOS FINN JELENTÉS

(HELSINKI.) (Rador.) A finn hadsereg közleménye: A kareliai öbölben az oroszok számos támadást intéztek a Taipaleen folyó mentén, amelyeket tüzési támadással visszautasítottunk. December 15. és 16. napjain 30 ellenséges harciócskát megsemmisítettünk. A Suva tó környékén is visszavertük a támadásokat. A keleti arcvonalon nagy tüzési tevékenység folyik a Ladoga tó túl északra. Csapatunk itt is sikeresen tevékenykednek. Leo Mola közelében három ellenséges zászlóaljat megsemmisítettünk. Más arcvonalakon heves harcok folynak.

A „DEUTSCHLAND” ELINDUL

(LONDON.) (Rador.) A Sunday Chronicle szerint szó van arról, hogy a „Deutschland” német zsebcsirkáló, mely ugyanolyan típusu, mint a „Graf von Spee”, előkészületeket tesz, hogy Kiel-

ből utnak induljon és az Atlanti Óceán déli részén helyettesítse a Graf von Spee tevékenységében.

ANGOL ÉS SEMLEGES HAJÓK VESZÉDELME

(BERLIN.) (Rador.) A DNB angol forrásból arról értesül, hogy három angol és semleges hajót süllyesztettek el a brit vizeken december első felében. Ezek a hajók összesen mintegy 12 000 tonnát képviseltek.

FOKOZÓDIK A HARCI TEVEKENYSÉG

(PÁRIS.) (Rador.) A Havas katonai szakértője a helyzetet tárgyalva, megállapítja, hogy a frontokon, különösen Moseltől keletre a harci tevékenység fokozódóban van. Egyidő óta a tüzés tevékenysége is fokozódik. Az ellenséges támadások azonban eddig nem vezettek jelentősebb eredményhez. A harcokban a legmodernebb fegyvereket használják. Két francia hadifogolyt is a német fogságból sikerült megszöknie és visszatérnie régi parancsnokságához, ahol értékes adatokat szolgáltatott. A repülők tevékenységével kapcsolatosan megállapították, hogy az angol partok mentén a repülők néhány uszó aknát helyeztek el éjtőrnők segítségével és ezeknek az uszó aknáknak veszélytelenítésére megfelelő intézkedések történtek.

Mi ujság a nyugati hadszíntéren

(BASEL.) Különösen hangzik és még is így van: annyi „megnyugtató” eseménytelenségről hír, mint éppen a háborús frontról. Az egész világ ideglázban ég, csak éppen a katonák nem hajlandók zavartatni magukat...

A különböző nemzetiségű haditudósítók sem igen fordulnak meg a Rajna és a Saar vidékén, részint, mivel a két vezérkar óvatosságból csak igen kevés ujságíró enged közel a fronthoz, ré-

szint, mert amúgy sincsen különösebb beszámolni való. Csak néhány kiválasztott francia lap, így a Temps és a Petit Parisien engedheti meg magának azt a luxust, hogy eredeti tudósításokat közöljön arról, hogy — mivel ők el az angol és a francia katonák az egyhangú napok unalmát a lövészárkokban, vagy a Maginot-vonal betonpincéiben.

A külföldi sajtó leginkább a francia-

német határ két végpontjáról, Luxemburg nagyhercegségéről és a svájci Baseli Rajna partján, Franciaország, Svájc és a német birodalom határán, a hadszíntér közvetlen szomszédságában van, de még innen sem igen jelenthetünk eddig nagyobb mozgalmasságot.

A Rajna két partján, ha lehet, még csendesebb a front és egyhangúságot legfeljebb — a hangszórók szaktitják meg. Ezen a szakaszon csak propaganda-háború folyik, amiben a német híradósoknak volt alkalmuk kitüntetni magukat. A francia géppuskások napokig hiába próbálták elhallgaltatni a hangszórókat, amelyek végig a frontszakaszon Hitler beszédét, majd különböző bekezdéseket harsogtak. Végül rájöttek a derék „poilu”-k, hogy hiába tüzelnek: az ausztriai és prágai bevonuláson sikeresen debütált német rádióautók járták be a nyugati frontot, olykor népszerű katonaindulókat közvetítve, nem kis szórakozására a franciáknak.

Az autó, mint főszereplő

A svájci határról eddig csak a hadműveletekre való felkészülést figyelték meg és többek között azt az érdekességet jegyezték fel, hogy a németek a hadszíntér közelében már sehol sem használták a vasutvonalakat, hanem kizárólag az autók utakon folytattak a csapatösszevonásokat. Nemcsak az embereket fogták itt be katonai szolgálatra, hanem a világháborúban már „szolgált” postagalambokat, a rendőrkutyákat pedig a német és francia felderítő őrsök.

Brauchtisch és a Maginot-vonal

Sokkal élénkebb — már amennyire élelenségről beszélünk lehet — a felső frontszakasz: a Mosel és a Rajna között. Itt már „heves” csaták is folytak, a haditudósítóknak alkalmuk volt kéziránatsatokról, szuronyrohamról, rejtett aknákról és tankcsapdáról háborzongató részletességgel beszámolni, de mindez a „senki földjén” folyt le és nem jelentette a legcsekélyebb eltolódást sem az erőviszonyokban, vagy a stratégiai helyzet alakulásában szempontjából. Az első két hónapban az ágyútűz ritka volt és néha napokig teljesen szűnt meg. Novemberben azonban már megszólal a német legnagyobb kaliberű ágyúk és az angolok és franciák után a német pilóták is megkezdtek felderítő tevékenységüket. Azt mondják a katonai szakértők, hogy Brauchtisch vezérezredes terve szerint a Maginot-vonalat be lehet venni támadás nélkül, vagyis a nehéz tüzés, a sorozatos légitámadások segítségével. Ezeknek célpontja természetesen nem maguk a betonerdők, hanem a mögöttük fekvő gyengébb állások lennének.

Hol vannak az angolok?

A gyalogság eddig nem nagyon hagyta el beépített állásait és csak igen ritkán lépnek akcióba 10—20 főnél erősebb őrsök. De ezeknek akciói nem terjednek néhány kilométeren túl. Anál többször szállnak fel a repülők és nem egyszer izgalmas légi harcok voltak tanúi a luxemburgiak, akik már kénytelenek beletörödni abba, hogy az angol és francia gépek egyáltalán nem respektálják a kis nagyhercegség eseményességét.

Miután a francia vezérkar jelentései és a cenzura által engedélyezett fényképek mind úgy jelölik meg a helyszínt, mint „valahol Franciaországban”, vagy legfeljebb „a front egyik részén”, nincs hiteles értesülés arról, hogy hol helyezkedtek el az angol és skót csapatok, az utóbbiak már híres szoknyaik nélkül, feszes nadrágban.

A szomszédos semleges országokban úgy tudják, hogy az angol csapatok a Sierktől Forbachig húzódó első vonalakat szállták meg, amit abból következtetnek, hogy a német ágyúk — kevesre az anglokat — leginkább ezt a frontszakaszt bombázzák.

A propaganda itt sem tétlen, az arcvonalak azonban távolabb esnek egymástól és így a hangszórókat repülőgépekről dobott röpdulák helyettesítik a propaganda szolgálatában.

Ennyi „minden” történt három hónap alatt a nyugati fronton...

Már holnaptól

lathatja a ROYAL siágermozgó hatalmas KARÁCSONYI MŰSORÁT!

Robert Taylor és Wallace Beery

a METRO GOLDWYN feldolgozásában készült világfilmje

ÖKÖLJOG

Kalandok, izgalmak, sport, szerelem az ünnepek legkiemelkedőbb eseménye. Ma utoljára, még egy napig prolongálva: POLTAVA.

Megfigyelések egy őszi-téli portyán

Nincsenek már kávé-házi Konrádok

Bizakodó lengyel menckülték, bor és hagymabőség, a CFR korszerű reformpolitikája és egyéb érdekes észleletek

(CLUJ—KOLOZSVÁR.) Amikor az ember hosszasan barangol az országban, élményekkel és megfigyelésekkel megrakodva tér vissza kiindulási állomáshelyére. Különösen egy ilyen őszi-téli tura az, amely sok mindenféle észleletre és megfigyelésre nyújt alkalmat. Mert különös dolog ez a mostani tél. Egyelőre több, mint őszi és kevesebb, mint tél. Mintha Télapó gondolkodnék még azon, hogy érdekes-e eljönnie. A mezők a legtöbb helyen még zöldek, de

Sinaia és Predeal tájékán már bőségesen kínálja látványát a téli hó, amely a hegyekben mindenütt pompázik.

A hegyi vidékeken a sí-élet is elevenen megindult.

LENGYEL EMIGRÁNSOK

Másik érdekes megfigyeléssel, hogy milyen sok

lengyel menekülttel találkozok utjában az ember.

Erdély legtöbb részében szétszórtan kisebb-nagyobb csoportokat látni belőlük, de különösen sokan vannak a régi királyság területén. Találkozni lehet velük mindenütt, amerre csak visz az út. És érdekes a legtöbbjük jól fel van szerelve nemcsak ruhaneművel, de pénzzel is, sőt egyik-másik vidáman költekezik. Igen sok a lengyel menekült között az egészen fiatal, 17—18 éves fiú. Ezek, amint mondják, az önkéntes légiónak voltak tagjai, akik az ujonczási idők kezdete előtt önként jelentkeztek katonai szolgálatra, később azonban menekülni voltak kénytelenek. Általában nem csüggedt hangulatúak, hanem

tele vannak bizakodással és reméléssel, hogy az önálló, életerős Lengyelország újra meg fog születni, hazamennek és folytathatni fogják tovább régi életüket. Gyakori látvány, hogy nyilvános helyiségekben a rádiót körülülők a lengyel menekültek és feszült figyelemmel hallgatják a londoni rádió híreit, amely gyakran szokott lengyelnyelvű közléseket is leadni.

Hasonlóképpen a párisi leadót is, mely szintén szokott lengyelnyelvű híreket és közléseket adni. Ezek a rádióhíradások erősen tartják a lelket a lengyel emigránsokban. A legtöbbjük egyébként fiatal és ha szöbalegyedik az ember velük, nagyon tartózkodóak. Ugy érzik, hogy

Románia nemeslelkű vendégfogadással nem szabad visszaélniök és nem szabad megdönteni a politikai nyilatkozatokat tenniök semmiféle vonatkozásban.

AZ ÖNFEGYELEM JEGYÉBEN

Érdekes egyébként, hogy a rendkívül feszült világpolitikai élet ellenére az emberek ma kevesebbet politizálnak, nincs annyi Kávéházi Konrád, mint az elmúlt időkben, aki annyi nagyhangú, fontoskodó kijelentéssel igyekezett megtevéstzeni embertársait a világhelyzet felől, a maga állítólagos „jólinformált” hírforrásaira támaszkodva. Vagy talán az is lehet, hogy

ezekben a komoly időkben felülkerekedett az emberekben az önfegyelem tudata

és nem látják okos dolognak, hogy a nagy politika kérdéseit kisemberekkel intéztessék.

MEGÉLHETÉSI GONDOK

Inkább a mindennapi élettel foglalkoznak. Hiszen mindenkinek meg van a maga kisebb-nagyobb problémája. Elsősorban is a megélhetés kérdése. Viszont

az üzleti tevékenység nem nagyon szünetel. Nagy baj azonban, hogy a kereslet általában sokkal fokozottabb, mint a kínálat.

Az árakat minden vonalon tartják, vagy emelik, különösen a textiláraknál, szövetfélekénél, vasárknál mutatkozik nagy emelkedés. A gabonaáraknál már nincs ilyen erőteljes hullámlás.

A régi királyság területén például ma is a legfinomabb elsőrendű minőségű fehérkenyeret fogyasztják mindenütt a legkisebb korlátozás nélkül.

Egyébként is a régi királyság területe igazi istenáldotta vidék, amely minden különösebb megmunkálás nélkül is megtermi a maga elsőrangú gabonáját. Ugyannyira, hogy azokon a vidékeken például a trágyának, amelynek erre mifelénk a mezőgazdasági szempontból nagy a jelentősége, nincs semmi értéke. Még ingyen sem kell, mert a földnek nincs is reá szüksége. A Regát népeinek különben is az olcsó gabona mellett igen jelentős és hihetetlenül olcsó árú élelmicikre

a hagyma és a káposzta.

A hagyma hihetetlen nagy mennyiségben található itt és különkénti ára 1 lej

körül van. Rendkívül olcsó a káposzta is, amely elképzelhetetlen mennyiségben található meg itt és az ételek legkülönbözőbb formájában kerül az asztalra.

Ebben az évben szokatlanul jó volt a bortermés is, aminek következménye az árak rendkívül olcsósága.

Mărăsești, Odobesti, Panciu stb. környékén 3—4 lejért már elsőrendű minőségű bort lehet kapni akármilyen mennyiségben, 6—7 lejért pedig a legfinomabb versenyképes borokat. Azt talán mondani sem kell, hogy az olcsó árak ugyancsak animálják az embereket és fogyasztásban nincs hiány.

A MINTASZERŰ CFR

Az utazó ember másik megfigyelése az, hogy

a CFR ezekben az időkben igen jól teljesíti a maga feladatát.

A vonatok általában rendesen és pontosan közlekednek. A teherforgalom is elég simán lebonyolódik.

Az összes utvonalakon mindenütt nagyarányú építkezések láthatók.

A kettős sínű pálya Erdélyben egyre több helyen valósul meg.

A vonalakat mindenütt tatarozzák, rendbehozzák, az épületeket jókarba helyezik és az egész vasúti forgalomra, a CFR teljes tevékenységére rányomja bélyegét a korszerű reformok gondolata.

Még sok érdekes élményt és megfigyelést hoz haza az utazó ember egy-egy hosszabb körútból, de ezekről talán majd máskor.

Mi legyen az ajándék?

ami praktikus!

Nőknek:

Fehérnemű, harisnya, keztyű, kötött kosztüm, pulover, sál, táska, zsebkendő, hastex gumifűző, sportpulover, trikófehérnemű.

Férfiinek:

Pulover, sál, keztyű, nyakkendő, zsebkendő, nadrágtartó, sportpulover.

Gyermekeknek:

Harisnya, keztyű, sárnya, pulover.

a két „STAR“-tól

a legjobbat, a legolcsóbban

Marechal Foch 1 ♦ Memorandumai 8

Az Ady harisnyagyár 12-20 százalékos béremelést ajánlott munkásainak

Nett 2500 lejt keres a szakképzett szövőmunkás — Nyilatkozik az Ady-gyár igazgatósága a munkások bérmozgalmáról

(CLUJ—KOLOZSVÁR.) A kolozsvári Ady harisnyagyár munkásainak bérmozgalmával kapcsolatban irt cik-künkre a gyár igazgatóságától a következő tájékoztató nyilatkozatot kaptuk:

Folyó évi 16-i, pénteken megjelent számukban „Nincs megegyezés az Ady harisnyagyár munkásainak bérmozgalmában ügyében”, „A munkásság ragaszkodik a 30 százalékos béremeléshez, a gyárigazgatóság csak 10 százalékos emelésre hajlandó” és „A bérmozga-

lomban álló munkásság egyik vezetőjének nyilatkozata” cím alatt a valóságnak meg nem felelő tényeket közöltek, melyek alkalmasak arra, hogy a jóhiszemű, de a viszonyokkal nem ismerős közönséget megtévedszen. Ezért tehát az igazság érdekében kívánatos a helyreigazítás azonnali közlése.

Nem felel meg a valóságnak, hogy munkásaink csupán 30 százalékos béremelést kértek. Ellenben való, hogy 30—43 százalékos béremelési igénnyel léptek fel.

Marosvásárhely központjában

a posta mellett, Szent György-utca 7. számú Flesch-féle 6 üzlethelyiséges, 3 lakásos, egy emeletes sarokház, végig alapincézve

Önkéntes árverésen eladatik

1939. december 20-án délelőtt 10 órakor a marosvásárhelyi járásbíró-sági telekkönyvvel, Str. I. Maniu No. 1., 28. számú szobában.

Kikiáltási ár 733.782 lei

Árverési feltételek a telekkönyvvel megtudhatók.

Éppugy nem felel meg a valóságnak, hogy vállalatunk csupán 10 százalékos béremeléshez járult hozzá.

Való ellenben, hogy 12—20 százalékos béremelést ajánlott a tárgyalások kezdetén.

Ugyancsak nem felel meg a tényeknek, hogy az órabérek 7 és 10 lej között váltakoznának. Való ellenben az, hogy az 1 évet sem gyakorló, tehát még a tanuló fázisban dolgozó munkások béré óránként 7 és 8 lej, ami a textiliparban valósággal példátlanul kedvező javadalmazás. Jellemző továbbá munkabéreinkre, hogy

az akkord-munkások óránként 52 lejig emelkedő béreket élveznek. Városunkban ilyen fizetéseket munkások eddig sehol sem kaptak, csupán a mi üzletünkben.

Ilyképp valóság az, hogy a szövőmunkások többsége 2500 lejen felüli munkabér mellett dolgozik és minden félreértés elkerülése végett kihangsúlyozandó, hogy

nem havonta, hanem hetenként, ami egy tekintélyes köztisztviselő javadalmazásának felel meg.

Semmiesetre sem felel meg a valóságnak, hogy vállalatunk 25 százalékkal emelte az árakat. Való ellenben az, hogy egyes nyersanyagok horribilis emelkedése következtében, mely felment egész 300 százalékig is, kénytelen volt a vásárló közönségre ennek egy töredékét áthárítani, mikor a három cikkünk árát 7, illetve 8, illetve 16 százalékkal emelte.

Nem felel meg a tényeknek, hogy a munkabérek 30 százalékos emelése csupán 2.5 százalékkal emelné a termelési költségeket. Ellenben megfelel a tényeknek, hogy ennek többszörösét jelentené.

Jellemző a körülményekre, hogy a munkabérmozgalmak egyik leghangozottabb vezetője — gondoljuk, hogy épp 3 volt informátoruk is — nem kevesebb, mint 19.434 lejt keresett 1939. november havában. Ebből az i. t. olvasó közönség kellő következtetést vonhat le az információ alaposágát illetően.

Kitűnő tisztelettel:

Ady harisnyagyár Rt.

Nemcsak a sajtótörvény rendelkezéseinek teszünk eleget, amikor közöljük az Ady harisnyagyár igazgatóságának nyilatkozatát, hanem a tárgyi igazság érdekének is, hogy a gyár igazgatóságának álláspontjáról is megfelelő módon tájékoztassuk az olvasóközönséget. Meggyőződésünk egyébként, hogy a gyár igazgatósága szociális érzéssel és vezéreltetve, teljesíteni fogja az üzemből foglalkoztatott munkások — kölcsönös jóindulattal — méltányosnak elbírált kívánságait.

Beiktatták a moldovai és suceavai metropolitát. Jasiból jelenti a Rador: Vasárnap fényes ünnepek között iktatták be Irineu Mihalescu iasii érseket és Moldova és Suceava metropolitáját. Az ünnepségen megjelent Nicodim pátriárka, Iamandi királyi tanácsos, Nistor és Andrei miniszterek és sok más előkelőség.

Megkezdődött az agrárjog intézetének előadássorozata. Bucurestiből jelenti a Rador: Miromescu koronatanácsos elnökletével tegnap kezdődött meg az agrárjog intézetének előadássorozata, amelyen a mezőgazdasági élet legfontosabb kérdései kerülnek megbeszélésre, többek között a terményértékesítés kérdése is. Az előadássorozaton számos előkelőség vesz részt.

FOLYOSÍTJÁK A REFORMÁTUS ÉS UNITÁRIUS LEKÉSZÉK ÁLLAMSEGÉLYÉT. A református és unitárius egyházak fontos tanácskozásokat folytattak Bucurestiben Nistor vallásügyi és dr. Silviu Dragomir kisebbségi miniszterrel, valamint Sidorovici országgyűlési képviselővel. A megbeszélések során a vallásügyi miniszter határozott ígéretet tett, hogy a református és unitárius lelkészek államsegélyét már január elsejétől kezdődően folyósítani fogják az ugynevezett rendkívüli hitelből.

Franciaország eleme- zési ellátása

(PÁRIS.) A nehéz háborús körülmények között mindig akadnak egyesek, akik megkísérlik, hogy a kezdeti pillanat előnyeit a maguk javára kihasználják és abból hasznot húzzanak. Teszik ezt akkor, amikor még az új helyzet nincs kellőképpen kialakulóban és megszervezve. Így a háborús idők első napjaiban Franciaországban is lehetett észlelni bizonyos hiányosságokat a kereskedelmi piacokon és kísérletek történtek különböző cikkeknek az indokolatlan és igazságtalan áremelésekre is. Hozzájárult ehhez, hogy a vasutak, amelyeket a csapatok elszállítására tulajdoson elfoglalt, nem tudták egyéb szállítmányaikat gyorsan továbbítani, ami az ellátási zavarokhoz hozzájárult, de kis idő múlva a szállítást ezen a téren is újjászervezték és az ország normális ellátási biztosítást nyert.

Általánosságban megállapítható, hogy a nagyban és kicsinybeni eladásoknál 1939 szeptember óta vagyis a háború első hónapja óta nem történtek jelentősebb áremelkedések. Ez elsősorban is a gyors és jól megszervezettségnek tulajdonítható. A menekültek beáradása a francia határvonalakon keresztül és az angol csapatok megérkezése idézett ugyan elő bizonyos áremelkedést, de nem túlságosan jelentőset. A piac most bőségesen el van látva és indokolatlan áremelések nem történnek. Kézműipari áruk áránál nem voltak jelentősebb változások. A mezőgazdasági termékek árait szabályozták. Sőt voltak egyes termékek, amelyeknek ára az előző évekhez képest még esett. Például a tej. Ma literenként 1 frank 80 centimba kerül, míg az előző évben 1 frank 90 centim volt az ára. A vaj, amelynek múltévi ára 20—21 frank volt kilónként, ma 18—18.50 frankos kilónkénti ár között ingadozik. Bretagneban a vaj és a szárnyasok ára jelentősen csökkent. A cukor is olcsóbbodott kilónként 0.15 frankkal.

Párisban és az ország más részeiben az árak általában a régi maradtak vagy kissé csökkentek. Nantesben, amely az élelmiszeri ellátás szempontjából jelentős központ, az árindex 1939 szeptember elsején 714.80, október elsején 714.86 volt, ami az árak általában megmutatkozó szilárdságát bizonyítja. Kisebbszámú emelkedés mutatkozik a háztartási szappannál és az algiri bornál, amelynek ára literenként 3 frankról 3.25-re emelkedett. Ez a háztartási és biztosítási díjak emelkedésének tulajdonítható.

Hogy a szükséges ellenőrzés kellőképpen biztosítva legyen, a legfőbb ár-ellenőrző bizottság 1939 szeptember 9-i törvényrendeletével a legszigorúbban megtiltotta a szeptember elseji árak bármiféle emelését. Csak a behozatalból fedezett elsőrendű közszükségleti cikkek áránál és bizonyos kezek között engedélyez áremelkedést. Ezideig például két cikknél engedélyezték. A szén ára emelkedett 7.38 százalékkal, miután a Franciaországba behozott angol szén ára drágult. A másik áremelést a benzinnél engedélyezték, amelyet Amerikából hoznak be és ahol a drágulás literenként 0.45 frank. Ugyanakkor teljes energiával folyik a harc a normális árak megvédésére és az árdrágítás letörésére. Ezideig az ármáximalizálás elleni kihágások miatt 350 esetben szabtak ki elzárási büntetést és 27 áruházat zártak be.

Ami az ellátást illeti, az normális. A háborús idők első napjaiban előfordult ugyan a szállítmányoknál a menekültek és a csapatok szállítása miatt bizonyos késedelmeskedés, de ez most már megszűnt. Korlátozás — a hus ki vételével — sehol semmiféle árucikknek nincsen. Hetenként egyszer, hétfőn nincs húsárúsítás. Kedden viszont nem árusítanak bivalyhus, mert ezt nagymennyiségben fogyasztja a hadsereg. Egyéb megszigorítás nincsen és ez is csupán racionalizálási szempontokból történik. Vásárolni viszont korlátozás nélkül lehet.

Amint a fentiekben kitűnik, Franciaország népe a háborús idők alatt sem szenved semmiben sem hiányt.

TESTEDZÉS

Szabó Miklós megjavította Nurmi 3000 méteres fedettpálya világcsúcsát

(BERLIN.) A Deutschlandhalleban 10 ezer főnyi közönség gyönyörködte végig az első idei nemzetközi fedettpálya atlétikai versenyt. A verseny kimagasló eseménye volt a 3000 méteres síkfutás, amelyben a legjobb német versenyzők mellett indult a magyar Szabó Miklós is, még pedig azzal az elhatározással, hogy megjavítja Nurmi 8 p 26.4 mp-es világcsúcsát. Szabó Miklós vállalkozása a legteljesebb

sikerrel járt. A kitűnő magyar futó nem csak azzal aratott világraszóló diadalt, hogy megverte az összes német futókat és elsőnek ért célba, hanem 8 p 24.3 mp-es idejével 2.1 mp-el megjavította a finn futógép hosszú évek óta fennálló világcsúcsát is. A magyar futót nagyszerű teljesítménye után a Deutschlandhalle közönsége viharosan ünnepelte.

A Kispest az őszi bajnok!

Az Újpest legűzte a Ferencvárost és a bajnoki rangsor második helyére került

(BUDAPEST.) A magyar nemzeti bajnokság őszi fordulójára vasárnap befejeződött. Az utolsó bajnoki vasárnap legnagyobb eseménye az Újpest-Ferencváros rangadó volt, amelyet az újpestiek nyertek meg egy góllal. Az őszi bajnokságot egyébként a Kispest nyerte meg, amely vasárnap a Bocskai ellen is győzött. A Hungária a Kassai AC csapatától hódította el a bajnoki pontokat s így a Kispest és az Újpest mögött a bajnoki rangsor harmadik helyére került.

Újpest-Ferencváros 1:0 (1:0) Sűrű havi közben folyt le a nagy érdeklődéssel várt rangadó. A Ferencváros támadott többet, csatárai azonban a kínáló gólhelyzeteket nem tudták kihasználni. A győztes gólt az első félidő 43. percében Vincze lőtte.

Kispest-Bocskai 3:1 (2:1). A Kispest nehezen szerezte meg a győzelmet a lelkesen játszó Bocskaival szemben. A győztes csapat góljait Kalocsai (2) és Olajkár II. lőtte.

Vereséget szenvedtek a magyar tornászok Milánóban. Milánóból jelentik: A negyedik olasz-magyar tornászviadal ünneplés keretében vasárnap bonyolították le. A két ország tornászainak küzdelméből az olaszok kerültek ki győztesként 850.1:836 arányban. Az egyéni versenyben az olasz Neri 1333.3 ponttal győzött. A legnagyobb pontszámot a műszabadgyakorlatok során a magyar Pataki szerezte.

Prágai jégkorongozók győzelme Budapesten. Budapestről jelentik: A prágai LTC jégkorongcsapata szombaton és vasárnap a magyar fővárosban szerepelt. A prágai csapat Európa legjobb jégkorongozó együttese, s így a BKE nem sok reménnyel vette fel a küzdelmet nagyszerű ellenfelével. A BKE így is jól megállta helyét, mert szombaton csupán 3:1 (1:0, 1:0, 1:1), vasárnap pedig 2:0 (2:0, 0:0, 0:0) arányban szenvedett vereséget.

Rét család ádáz pereskedése

(CLUJ-KOLOZSVÁR.) Ádáz pereskedés középpontjába került Jakab Kálmán kolozsvári lakos. Az ügy előzménye az elmúlt évre vezethető vissza. Weber Rezső volt városi tisztviselő nőül vett, tervezett házasságkötése azonban valamilyen okból meghiúsult. Ezt a körülményt Weber — Jakab Kálmának tulajdonította. Azt állította, hogy ő beszélt volna le leendő apóst, Sallay Józsefet, hogy a leányát hozzáadja. A frigy azonban később mégis megtörtént, de Weber ennek ellenére ádáz ellensége lett Jakabnak. Amikor Jakab kérdőre vonta Webert állításaiért, az sértő kijelentéseket tett Jakab családjára, első sorban a leányára. A leány, amikor meghallotta, milyen rágalommal illették, levelet írt Webernek, amelyben a volt városi tisztviselő bizonyos szereplésére tett célzást. Weber erre pert indított Jakab kiskori leánya ellen és 100.000 lei erkölcsi kártérítést követelt. A rendőrségi kihallgatások során kiderült, hogy Jakab leányának levele nem meríti ki a rágalomzás vétségét, mire Weber visszavonta feljelentését. Már ugylátszott, hogy a két család háborúsa végleg elcsendesül, amikor Weber újabb feljelentést adott a bíróságra.

be Jakab leánya ellen. Az ügy a katonai törvényszék elé került, amely dr. Ciugudean ügyvédnek, Jakabé ügyvédjének védőbeszéde után a feljelentőt ítélte el 5000 lei fő és 2000 lei mellékbüntetésre, de a leányt is elmarasztalta 2000 lei erejéig. Weber a katonai törvényszék ítélete alapján fel is függesztették állásából. Ezt a tényt is Jakabnak tulajdonítja, akit legutóbb nyílt uccán támadott meg, hogy elégteltelt vegyen a vélt sérelemért. Jakab Kálmán támadója ellen akkor 65.325-939. szám alatt az ügyészség feljelentést adott be támadója ellen. Jakab Kálmán és Weber Rezső ellenségeskedéséhez szorosan hozzátartozik az a feljelentés is, amelyet Jakab a központi rendőrségen adott be ismeretlen tettesek ellen, mert udvarából az összes ajtó kilincseit ellopták és a rózsafák összetörték. A feljelentés alapján a rendőrség az elloptat tárgyak egy részét azon a telken találta meg, ahol Weber Rezső anyósa lakik. Az ügyben a vizsgálat folyik. Ezzel azonban az ügy nem záródik le, mert Weber perli apóst, Sallay Józsefet és ezzel kapcsolatban Jakab Kálmán ellen tovább folytatja a harcot.

Megkezdődött Aradon a harc a téli kupáért. Aradról jelentik: A Téli Kupáért folyó körmerközést vasárnap kezdték meg a következő eredményekkel: AMTE—Orisana 10:5 (4:3). 800 néző, bíró: Marian. Góllövők: Batrin (3), Kovács (3), Sívácz (2), Szaniszló és Pinter, illetve: Barbu I. (2), Barbu II. (2) és Turcu — Gloria—Olimpia 3:0 (3:0). Góllövők: Fritz (5), Hanegar (2) és Neumann (öngól). Haggibbor—Corvinus 7:1 (3:0). A két kolozsvári csapat barátságos mérkőzése a Haggibbor megérdemelt győzelmével végződött.

Elmaradt a kolozsvári alkerületi válogatott—ligabajnoki válogatott mérkőzés. A vasárnapra kitűzött kolozsvári alkerületi válogatott—ligabajnoki válogatott mérkőzés az utóbbi meg nem jelenése miatt elmaradt.

GYŐZÖTT A RIPENSIA UJVIDEKEN. Ujvidékről jelentik: A Ripensia labdarúgócsapata vasárnap a Voivodina ellen 2:0 (2:0) arányban győzött. A temesváriak mindkét gólját Marksteiner lőtte. A Ripensia kedden Borovoban a Bata FC ellen mérkőzik.

A Beogradsky nyerte a Cvetkovics Kupát. Belgrádból jelentik: A Cvetkovics Kupa döntőjében a Beogradsky labdarúgócsapata vasárnap 2:0 (1:0) arányban győzött Vuadinovics és Bozovics góljával a Gradjanszky ellen.

Sársaság

O A kolozsvári Kolping Legényegylet színelőadása. Hagyományos emléket ült fel a kolozsvári Kolping Legényegylet amikor 1939. december 26-án karácsony másodnapján délután 6 órai kezdettel a Legényegylet Barón L. Pop ucca 3. szám alatti színpadán előadja Csiky Gergely örökértékű 3 felvonásos vígjátékát: a „Nagymama”-t. Előadás után tánc az ifjuság számára. Zenét a Weiss Titi jazz zenekara szolgáltatja.

Rádió

KEDD, december 19.
Bucuresti. 7.30: Reggeli műsor. 13: időjárásjelentés, időjelzés, vízállásjelentés. — 13.10: Déli hangverseny, sport hírek. 13.40: Lemezek. 14.15: Hírek, időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30: Lemezek. 15: Hírek. — 16.45: Előadás. 19: Schrammel zene, hírek. 20.15: Zongoraverseny. Hírek. 21: Szimfonikus hangverseny. 22.10: Hírek, hírek magyar nyelven, majd karácsonyi dalok. 23.15: Lemezek.

Budapest I. 7.45: Torna, hanglemezek, éltrend. 11: Hírek. 11.20: Fellelvasások. — 13.10: Zongoraszámok. 13.40: Hírek. 13.55: Énekli ifjuság. 14.30: Cigányzene. 15.30: Hírek. 17.20: Légydelmi előadás. 18.15: Hanglemezek. 18.45: Eszperantónyelvű előadás. 21.15: Hírek. 20.30: A Rajna kincse közvetítése az Operaházból. 24: Hírek. 24.20: Hanglemezek. 1.05: Hírek.

Ilyen alkalma sohasem lesz!

Neves festőművészek gyönyörű olajfestményei, izléses blondelkeretben kiállítva a képvásáron a legminimálisabb árakon. Győződjön meg vételkötelezettség nélkül megtekinthető. Részletre is adunk.

Külön szenteképosztály.

Plaşa Unirei 9 sz. alatt

Stanoiu sorsjegyes mellett.

Angol jegyzék az USA-nak

(WASHINGTON.) (Associated Press.) Sir Lothian washingtoni angol nagykövet jegyzékét adott át Cordell Hull külügyi államtitkárnak, amelyben a brit kormány bejelenti, hogy a december 19-én esedékesé vált hadiadósságtörlesztésnek nem tud eleget tenni, de a visszafizetés új határidejének megállapításáról hajlandó tárgyalásokat kezdeni. Amerikai pénzügyi körökben a bejelentés váratlanul hatott.

— LENGYEL TERÜLETEN NINCSENEK LÁZADÁSOK. Berlinből közli a Dunaposta: A Stefani iroda berlini tudósítója a leghatározottabban cáfolja azokat a híreket, amelyek szerint a németek által elfoglalt lengyel területeken lázadások törtek volna ki. Az sem felel meg a valóságnak — mondja a közlés — hogy a németek újabb csapatokat küldtek volna rendfenntartás céljából Lengyelországba.

Kolozsvári orvosok és gyógyszerészek ügyelmébe

Kolozstörmege közegészségügyi ügyosztálya lapunk útján is felszólítja az összes olyan Kolozsvár területén élő orvosokat és gyógyszerészeket, akik tartálékos tiszték és akik nem haladták túl az 50. életkort — függetlenül attól, hogy állami szolgálatban állnak-e, vagy magángyakorlatot folytatnak — hogy december 18-án, 19-én és 20-án jelentkezzenek a vármegyei közegészségügyi ügyosztálynál, a királyi helytartóság épületének 17—20. számú szobájában, a hivatalos órák alatt, reggel 8 órától déli 1 óráig és hozzájuk magukkal összes katonai igazolványukat. A vonatkozó hirdetményt dr. Leon Prodan vármegyei főorvos és Salageanu, az ügyosztály titkára írták alá.

Karácsonyi kérés az olvasókhöz

Közeledik a karácsony örömnöpe, amikor az emberek szívében benne él a vágy örömet szerezni kedveseinknek és szereteteinknek. De ne csak hozzánk tartozóknak, jóbarátainknak okozzunk adakozó lélekkel örömet, hanem azoknak a szegény, önhibájukon kívül nehéz sorsban élő embereknek, gyermekeknek is, akikkel mostohán bánt a sors.

A „Jóestét!” olvasói minden évben meglepetéssel karolták fel a szegényeket és Karácsonykor adományokkal segítettük őket. Hogy a hozzánk segélyért fordulóknak sorsán bármily kis összeggel, de könnyíthessük. Mert szegényünk van, igen sok van.

Nem akarjuk ezeket az élet súlyos terheitől összeroppant embereket névleg felsorolni, hiszen olvasóközönségünk szinte ismeri már őket. Az öreg 80 esztendő házaspart, a súlyosan nyomorék asszonyt, akinek négy kis gyermeke sóhajtott: „anyám éhes vagyok” és a beteg özvegy édesanyja nem tudja gyermekei részére a kenyeret megszerezni. Vagy az eddig tollfosztogatásból élő öreg néni, aki most minden segítség és támogatás nélkül betegesen tengeti életét. A tudóvászor beteg fiút, aki dolgozni akar, de nem tud... és számos, számos szegényt, akik mind tőlünk várnak segítséget.

És mi segíteni szeretnénk, segíteni akarunk és ezért fordulunk most is a mindig adakozó lelki olvasóinkhoz és arra kérünk mindenkit, fogják meg a kezüket, hogy közös erővel tudjunk a nálunk segítségért könyörgők segítségére lenni. Ha az ünnep csak egy kis családnak tudunk kis szobájába meleget varázsolni, asztalára kenyeret juttatni s a beteg anya kis gyermekeinek szemében néhány szem cukorkával örömfényt csalni, akkor a mi lelkiünk is melegség járná át a karácsonyi béke melege, Karácsony igaz öröme.

Hisszük és reméljük, hogy kérésünk megértésre talál olvasóközönségünk körében és ez a karácsony méltó lesz az előzőkhöz.

Január 1-ig ki kell váltani a segéd-mester könyveket és az iparigazolványokat

(CLUJ—KOLOZSVÁR.) A kolozsvári munkakamaránál befejezték a segéd és mesterkönyvek kiállítását és ugyanakkor elkészültek az új iparigazolványok is. A Munkakamara vezetősége tekintettel erre felhívja az érdekeltek figyelmét, hogy legkésőbb január 1-ig váltsák ki munkakönyveiket, mert mindazokat, akik a fenti időpontra nem váltják ki munkakönyveiket, azaz nem váltják ki mesterségüket, ezer lejtől 10.000 lejtig terjedő pénzbüntetéssel büntetik meg. Mindenkinek érdeke tehát, hogy a jövő hét folyamán feltétlenül váltassa ki iratait, mert január 1. után megkezdődik az ellenőrzés, amelynek folyamán az igazolványok nélkül dolgozó iparosokat súlyos pénzbírsággal fogják sújtani.

Helyszini riport egy angol-német tengeri ütközetről

Keleti-tenger, semleges zónák. A „Jóestét!” tudósítójától.

Hirtelen éles sipolás hasított át a levegőn. Aggódva néztem körül. A mi keményünk mellől futott ki a gőz. Aztán minden elcsendesedett. De nem sokára három másik rövid sipolás hallatszott. Majd megelénkült a fedélköz. A hajófenékről matrózok szaladtak fel. Egyszerre meglátom az egyik ismerős tengerésztisztet, szalad ki a kajutkupola alól.

— Mi történt? — kérdezem.
— Német hajók — feleli és már rohan tovább.

Már sokan álltunk a korlátoknál. Szerencsétlenségre, vagy veszélyre nem gondoltunk, mert a matrózok nagyrésze is a bámulók között volt.

— Jóreggelt — hallom hirtelen a hátam mögött.

Angheloff bulgár mérnök — utitársam az átkelésben — hálópizsamában, nagy tábori távcsővel sietett elő. Északi irányban gukkerezett, aztán átnyújtotta a messzelátót.

— Láttá már? Nézzé csak.

Öt hatalmas német hadihajó manőverezett majdnem egyirányban velünk. Éles orrukkal merészen vágták a reggeli szürkületet.

— Ágyuk — mondta a mérnök — az első két bordánál, oldalt... látja?

Még ki sem mondta, amikor — dr — fülsiketítő robaj reszketette meg a tengert. A távcsővön át látni a füstöt.

Az elsőosztályú kajütökből is többen előjöttek. Mindenki messzelátót tart és rohan a gőzös elejére.

— Német hadihajók... Német hadihajók — hallatszik, különféle hanglétessel. Ijedten, rémülten, rejtett elégedettséggel, büszkén, sőt göggel is. Ezen a kis olasz hajón mindenféle nemzetiség utazott.

Drrr. A második lövés... Nyilván angol hajók vannak a másik oldalon. Arrafelé azonban erősebb a köd, nem látjuk őket. Annyi tény, hogy ez a második torpedó szinte átcikázott a mi kis hajónk orra előtt... elsurrant előtte, mint egy alattomos macska.

Gőzvezetékünk megint felsipolt. Aztán az egész tákolmány megrándult alattunk — pár perc múlva torpanva álltunk a nyílt tengeren.

A hajóosztály is itt vannak már a jobboldali párkánynál. Többen megkérdezik:

— Kell valami veszélytől tartani? A tiszték nem adnak határozott feleletet. A nők aggódni kezdenek:

— A kapitánnyal akarunk beszélni. Hol van ilyenkor a kapitány?

— Ugyan, ne idegeskedjenek — szól indulatosan az egyik tiszt. — Aki akar, bekuporodhat egy mentőcsónakba, hogy azzal se veszítsen időt. Haha. Giovanni.

Fiatal matróz ugrott elő.
— Hozz fel a büfféből egy üveg portót.

— Csakugyan nincs semmi veszély? — érdeklődöm az ismerős tiszttől.

— Ah. Nincs mitől tartani. Tűzvonalon kívül vagyunk.

Az utasok legnagyobb része — egészen irracionális módon — levonult a fenékre, kajütökbe, meg még mélyebbre.

— Lobogót az első árbóca! — hangzik egy parancs.

A zöld-fehér-piros óriászászló nem sokára felszökik a legmagasabb pontra.

— Nos, megnyugodtak? — évelődik a játékos kedvű tiszt.

— Mindenesetre — remeg egy vékony, idős lengyel nő, aki Angliába tart — a nemzetközi tengerészeti egyezmény szerint most már —

— Attól — kacag Angheloff, a rózsárcu bulgár — És ezt épp Ön mondja, asszonyom, lengyel léte? — Majd csendesen hozzám fordul a mérnök: — A „Salambo” is így sülyedt el az orosz-japán háborúban. Ártatlan személyszállító volt. De véletlenül éppen akkor érkezett a Sárga tengerre, mikor —

Drrr!

— Ennek fele se tréfa — hűledezik valaki és rohan lefelé a lépcsőkhöz.

— Csak nem ül be maga is valami kalitkába? — kiáltok utána, de nem is hallja már.

— Csodálkozom a tiszteken, hogy ezt megengedik, — mondom Angheloffnak. — Nagyon jól tudják, hogy a találat, még véletlenül is, legtöbbször a hajótestet éri. Majdnem mindig a kazánt, nem?

Most egyszerre mindenki átment a tulsó oldalra: karcsubb, fűgőbb angol hadihajók mozogtak ott, mint a vízi gyíkok. Valami különös típus lehet-

SZÖRMÉT BIZALOMMAL

WEISZ ERNŐ

SZÜCSNÉ, CLUJ, CAL.
REG. FERDINAND 12.

VASÁROLHAT, OLCSÓ SAISON
UTÁNI ÁRBAN

tek, nem azok a szörnyű vasládák.

En nem tudom, engem valami egészen könnyű érzés kapott el. Semmitől sem félttem. Még aznap Londonban kellett volna ugyan lennem, fontos ügyben, de most hirtelen — idő, tér messze kitágultak, örökkévalóságban, gondolkodtam.

Az angol-német tengeri ütközet, amelybe belepottyanunk, közben szabályos párbajjá fejlődött. Csak úgy rengett a „lég” a folytonos dőrejektől. Ahogy megállapíthattuk, találat eddig még nem volt, egyik részről sem.

Most ismét mellettem surrant el az én tiszt-barátom. (Nehogy összetévesztjük, kereskedelmi hajótest volt.)

— Hova, hova?

— A Marconihoz. (Már előzőleg hallottam, hogy a parancsnoki hidról le szóltak: „A Marconihoz.”)

— Nem mehetnék magával?

— Jöjjön, de gyorsan.

A kapitány, aki, mióta elindultunk, állandóan a parancsnoki hidon tartózkodott, azt az utasítást adta most, küldjenek szikratáviratot úgy a német, mint az angol egységnek és kérjenek a mi ártatlan hajónk részére szabad elvonulást.

Éppen beléptünk a Marconi-fülkébe (kis, sötét kamra volt, tele villanykapcsolókkal, drótokkal, mindenféle műszerekkel), mikor a gőzvezető megint felsipolt. Visszaléptem és kihajoltam a legfelső korláton. Újabb hajókat vettem észre, az angolok oldalán.

— Szabad? — mondta a marconista és elvette a tiszt távcsővét.

— Halló, leadott már üzenetet? — hangzott most a parancsnoki hidról is.

— Nem még — felelte a szikratávirász.

— Várjunk akkor.

Mindhárman felmentünk a Kormányos mellé. Innen lehetett a legjobban látni. A fekete pontok percről-percre nagybodtak: egy másik flotta közeledett.

— Egy kettő, három, négy... öt naszad... — konstataulta a kapitány.

— Ön látja a zászlóujkat?

— Még nem — felelte a kapitány, — de mi ez? — kiáltott fel hirtelen, a másik oldalra pillantva. — A német hajók visszavonulnak.

Most a tiszt és én is arra irányítottuk távcsővünket.

— Csakugyan, ezek hátra manővereznek.

— Hányan voltak?

— Öten.

— Már csak három látszik.

— Ezek visszavonulnak?

— Ön jól látja? — kérdezte a kapitány a tisztet.

— Egész világosan látom... Már csak egy van belőlük... az is uszik vissza.

— Eltűnt?

Ebben a pillanatban a hajónkon utazó hollandok, svédek, angolok és néhány velük rokonszenvező más utas éljenezni, sőt hurrázni kezdett. Egy arab lekapta fezt és meglóbálta.

Az új flotta ez alatt teljesen előtűnt és felsorakozott brit társai mellett.

„Vive!... Csok jasa!” — kiabált a szenvedélyes arab.

A segítőhajón megpillantottuk a francia lobogót...

(6)

Kedden

19

9 óra

BALDOVINO

világhíró csellóművész hangversenye

AZ EGYETEM NAGY KONCERTTERMEBEN

Kíséri: Kessloglu

Jegyek: Carica Romaneasca

Piața Unirii 11.

A hadsereg felszerelése érdekében

A hadsereg fentartása nagy költségeket igényel. Mindenki jegyezzen hadfelszerelési kötvényeket. Naponként délelőtt 9—fél 2 óra között és délután 4—7 óra között az összes nagyobb bankoknál s a pénzügyigazgatóságon lehet kötvényeket jegyezni, ahol rendelkezésére állanak a szükséges nyomtatványok.

Ez a legelőnyösebb államkölcson, amely 4.5 százalékos kamatjövédelmet hoz. Aláírni lehet 5 vagy 3 évre. Hat hónap után kifizetésre kerül az aláírt összeg egyötöde (vagyis minden 1000 lejes kötvény után 200 lej), három, vagy öt év után pedig a lejegyzett összeg teljes egészében.

A hat hónap múlva fizetésre kerülő ötödérsszel s a lejáró szelvényvel bármilyen állami, tartományi, vagy községi adót ki lehet fizetni.

Akinek a lejárat előtt szüksége van pénzre, zálogba helyezheti a kötvényeket a Nemzeti Banknál, amely azonnal kifizeti az érték hetven százalékát. A kötvény ettől függetlenül tovább kamatozik.

Minden hazaszerető román polgár azonnal ilyen kötvényekbe fekteti minden nélkülözhető pénzét.

Kolozsmegye prefektusa
MANOLE ENESCU ezredes.

Apróhirdetések

APRÓHIRDETÉSI ARAINK: Szavanként 2 lej, vastagabb betűkkel 3 és 4 lej, első szó 3 lej. Állást keresőknek első szó 2 lej, többi 1 lej. Jelíges és címnélküli hirdetések kezelési díja 5 lej. Csak portóztott jelíges leveleket továbbítunk és csak válaszbélyeggel ellátott levelekre válaszolunk. Apróhirdetéseket csak a közlési díj előzetes lefizetése mellett veszünk fel. Támpéldányt nem adunk. Hivatalos óra reggel 8-tól este 7-ig. Hirdetéseket aznap megjelenésére csak délelőtt 10 óráig veszünk fel.

VILLANYONDOLÁLÁS külföldi módszerrel és szerekekkel. Csak párolva és nem kiszáritva, 14 perc alatt előállítva, a hajfényt és hullámot kap. Nyolc navi garancia mellett készíti a Reg. Ferdinand 30. Hölgyfodrászszalon. (8964)

ADÁS-VÉTEL
ARANYFOGAKAT, ékszereket, brilliáns és gyémánt köveket megveszek. Takarékosági könyveskére kiszolgálók. Rosner ékszerész Cluj, Cal. Regele Ferdinand 114. (T2683)

100 férfi télikabát-szövet minden elfogadható árban, valamint férfiruhamaradékok, kötöttárúk, vásznak, damaszok, fehérneműk. Str. Stroescu 3., udvarban. Urania mozi hátmögött. (3083)

FORGALMAS helyen cukorkaüzlet. családi okok miatt azonnal is átadó. Cim a kiadóban. (9249)

ZALOGCEDULAKAT ékszerekről és bármilyen ékszert, brilliánsot, gyémántot, magas árban vásárol december 22-ig Risler ékszerész, C. M. Foch 1. Központi száloda alatt. (3073)

HÁZI vágásra alkalmas prima zsirsertések kaphatók Szigethynél, Cal. Traian 76. szám. (8891)

JUTÁNYOSAN eladók: világos háló és könyvszekrények. Piața Unirii 7. Apartament 4. (8992)

JOKARBAN levő csikóbunda eladó. Str. Neculcea 2. III. em. 15. ajtó. (9086)

AUTÓGUMIK eladók. 650x16, 160x40. Telefon: 15-55. (3118)

SIÉSEN, mert még csak egy pár napig vásárolhat régi olcsó áron tartós szép retekült, bőrdönt, pénztárcát, bőrdíszmüveket. Str. Memorandului 26. (9132)

Szép női és gyermekcipőket a legolcsóbban csak a „POPULAR“-ban
Calea Regele Ferd. No. 10. Az udvarban. vásárolhat.

KARÁCSONYRA természetes borokat és pálinkákat vásároljanak Cal. Marechal Foch 24. sz. borpincéből és az üzletből, olcsó árak mellett. Hazaküldjük. Leken-kei és Drágasani különlegességek. (9222)

OLCSÓ TÜZIFA-•PERIS

eladja Státus erdőben termelt prima száraz hasábos fát. Egy öl 1030 lej. Ugyanez 1000 kgr. vágva 740 lej telepen átvéve. Str. Gării 19-a. (8923)

MODERN lakkeszszolt hálószoba kombinált szekrénnel sürgősen eladó. Cal. M. Foch 23., Apart. 4. (9033)

PIANINOT, jóhangut bérbe keresek azonnalra. Ajánlatokat „Piano“ jelígre a kiadóba. (9246)

GYERMEK sportkocsi eladó. Str. Paris 68., II. 19. (9223)

ELADÓ nagy kézi Wertheim kassza, 150 m gyermek fehér vasgá, íróasztal, zongorai villanylámpák, 3-as „Märin“ kis patefon lemezekkel, mackó, számár, majom, stb. Cal. Reg. Carol II. 65., apart. 2. (9219)

EGY szalon eladó. Str. Paris 60., ajtó 2. (9074)

VILLANYMOTORT ½—1 lóerőset 1—2 fázisú megvételre keresek. „Villanymotor“ jelígre. (9205)

MEGVÉTELRE keresek használt Berkel mérleget. Ugyanott eladó különböző nagyságú cégtáblák, Zephir kályha, üzlet berendezés. Pop festéküzlet, P. M. Viteazul. (9218)

RÉGISÉG szalagarnitúra, antik ebéd-16 kredenc és ezüst díszfárgyak eladók. Cal. Reg. Ferdinand 63. könyvüzlet. (9226)

KENYERÜZLETET lehetőleg belvárosban átvennék. Esetleg annak megfelelő üres helyiséget keresek. Címeket: „Formas“ jelígre a kiadóba kérek. (9228)

ELADÓ egy nagy gyermekautó és játékok. Str. I. Maniu 6., földszint 5. (9231)

KOMBINÁLT konyhaszekrények olcsón eladók. Str. Reg. Maria 24., asztalosműhelyben. (9234)

A Sasfiók

Csütörtök estig bezárólag szerepel a színlapon Rostand fenséges, hatalmas színműve, a Sasfiók. Színházunk legjobb erőinek felsorakoztatásával, nagy áldozatokkal állította ki ezt a gyönyörű színjátékot, mely minden bizonnyal legszebb tanúságtétel a színház magas teljesítőképessége mellett. Minthogy a prózai együttes az ünnepeket nem tölti Kolozsváron, a Sasfiók csak csütörtök estig játszható. Aki tehát látni akarja a Sasfiókot, annak e héten kell jegyet biztosítani valamelyik előadásra.

Susztay szerenád

Az operettegyüttes nagy teljesítménye

Színházunk régi tradíciója, hogy a karácsonyi ünnepekre az év legnagyobb operettujdonságával kedveskedik a közönségnek. Az idén is így lesz. Szilágyi László, Békeffy István és Fényes Szabolcs hatalmas nagyoperettjét, a Pusztai szerenád adja ezúttal az operettegyüttes karácsonyi ajándékként.

A Pusztai szerenád az év legnagyobb operettsikere. Minden más operett elhalványul e nagyszabású, remek meséjű, gyönyörű zenéjű ujdonság mellett.

amelyet kétszeri rádióközvetítés útján hallomásból már sokan ismernek. Természetesen az ujdonság tizenegy képe a legkövetkező, gazdag kiállításban kerül színre, s mint a színházi műsorban közölt névsorból ki tetszik, az operettegyüttes valamennyi tagja szerepet kapott benne.

A Pusztai szerenád premierje pénteken lesz és arra a legnagyobb lelkesedéssel, hetek óta készül a színház.

KERESEK egy Daniel vagy oszlop-kályhát 80, vagy 100-ast. Címeket „Kályha“ jelígre. (9233)

MODERN lakoszállt konyhaberendezések, kombinált szekrények, dióhálok és használt festettálcák sürgősen eladók. C. Victorie 25. asztalos. (9243)

Karácsonyi olcsó áraink!

Szövet, vászon, damaszt, dftin, dejalin maradékok poton árban, visszamaradt nőcipők áron alul kiárussítatnak. Cal. Reg. Ferdinand 75., Apart. 2. (9236)

MOSOTT fehér vászonrongyot nagyobb tételben vásárolunk. Székely és Réti butorgyár Targumures. (V3126)

ZINK-hulladékok 10 kgron felül, minden alakban állandóan veszünk. Triumfgyár, Cal. Dorobanților 118. Telefon: 10-79. (7656)

INGATLAN

STR. Marinescu 56. három szoba, konyha gyümölcsöskert, nagy udvar, eladó. 380 ezer. (9143)

ELADÓ gyönyörű saroktelek Str. Andrei Muresan. Ára 1000 lej négyzetméterenként. Értekezni a kiadóban. (3132)

PARCELLAVÉTELHEZ keresek feles társat 50.000 lej készpénzzel. Cim a kiadóban. (9177)

OLCSÓN eladó a Prutului-uccában, közel a szamosfalvi fürdőhöz három parcella, egyenként 600 nm. Érd.: Râmboiu Pre tornál a prefekturán. (9163)

SÜRGŐSEN eladó nagy telek házsal. Str. Banatului 114-a. Értekezni: P. M. Viteazul 6., Házmesternél. (9214)

ELADÓ nagyforgalmu uccában üzletkezelő több lakással 8000 lej havi jüvedelemmel házastelek 950.000 lejért. — Közel P. Unirii mellett 3 szoba, konyha, speisz, nagy pince, víz, villany 450.000 lej. Vasut környékén 2x1 szoba, konyha, kert, új épület 220.000 lej. Megbizva: Gabányi, Str. Vrabilor 19., em., délután 3—5-ig. (9241)

1—2 és fél millió körüli házat keresek megvételre. Közvetítők kizárva. Pontos írásbeli ajánlatokat „Készpénzért“ jelígre a kiadónálvalba kérek. (3125)

ÁLLAST KERES

EGYEDÜLÁLLÓ intelligens urinó elmenne házvezetőnőnek magános uriemberhez. Gyerek nem számít. Házi teendőket vállalom. Cim: „Jóestét“ fiókkiadónál, Tg.-Mures. (3119)

ROMÁN, magyar, német nyelvben perfect, könyvelésben jártas nyugdíjas (ideiglenes) állást keres. „45“ jelígre. (8942)

ÁLLAST KAPHAT

KERES kétszemély földirtokos család vidékre 1940. I. 1. beépésre főzőnőt, ki kertészethez és baromfi-kezeléshez is ért. A főzőnő mellett konyhaleány van. Cim: Lángai gazdaság, Ferma Larga, p. Cojocna, jud. Cluj. (V3123)

KERESEK lehetőleg négy középiskolát végzett fiút képmesztő tanulóknak Czik. Str. Gen. Poetas 5. (8269)

HÖLGYFODRÁSZT, vizondolást keresek azonnali belépéssel. Cím: „Mester könyvvel előnyben“ jelígre a kiadóba kérek. (8952)

EGY tanulóleány fizetéssel felvételt. Str. Gh. Dima 4., könyvkötészet. (9136)

REND és gyermekszerező mindenest azonnali belépésre keresek. Str. Mico 13. (9230)

KIFUTÓLEÁNYOKAT felvesz, Str. Reg. Maria 4., Virágüzlet. (9217)

BEJÁRÓNÓT azonnalra keresek. Mátyás, Cal. Reg. Ferdinand 76. (9229)

ÜGYES kézi leányokat francia munkára azonnalra felvesz Volheimer szalon. Str. Saguna 15., I. em. (9232)

KIFUTÓLEÁNYT felveszek. Dahlia, C. Reg. Ferdinand 5. (9236)

FŐZNITUDÓ mindenest azonnali belépésre keresek. Almási. C. Reg. Ferdinand 91. (9245)

BEJÁRÓNÓT a délelőtti órákra felveszek. Str. Stroescu 20. (9238)

AZONNALRA felveszek egy ügyes bejárónót, vagy cselédeányt. Tokayer, Cal. Traian 9. (9239)

NEMETÜL beszélő leánykát két gyermekhez félnapra keresünk. Str. Brătianu 33., Körösi. (9240)

KÜLÖNFÉLÉK

Bőrkabátokat

méret után szakszerűen készít, javítást és festést garancia mellett legolcsóbban Bergfeld I. Cluj, Cal. Reg. Ferdinand 10. Gólyával szemben. (2756)

100.000 LEJ készpénzzel társulnék üzletbe, vagy vállalatba. Cim a kiadóban. (9221)

ELVESZETT egy fél szürke férfi keztyű Cal. Reg. Ferdinandon. Megtalálóját jutalomban részesül Cal. Reg. Ferdinand 122. Benyovits szabónál. (9227)

MENYASSZONYOKNAK gyönyörű modern koszorúk, fátolyok kikölcsönzésre Dahlában, Cal. Reg. Ferdinand 5. (9235)

CSUNYA arcbőrt teljesen rendbehozzák az „Univerzo“ kozmetikai szalonban. P. Unirii 13. (9237)

BABA-KOCSIK

játékbabának

már 280 leittől

nagy gyári lerakat, dus választék **HERCULES** Babáruházban Cluj, Cal. Reg. Ferdinand No. 9. (9237)

FAMODELLEKET, különleges famunkákat készít Borza Endre, Cluj, Str. Filipescu és Chinez sarok (Óvár) Ugyanott hegedűk, gitárok, mandolinok kaphatók. (9242)

TÁRSAT keresek curenis tömegcikk gyártására 250.000 lej tőkével. Levelek Frenkel sorsjegyroda, Turda. (3124)

50.000 lej tőkével e helyezkednék, esetleg betársulnék. „Biztos egzisztencia II.“ jelígre a kiadóba. (9244)

KIADÓ LAKÁS

KIADÓ külön telken 2 szoba, konyha, speiz 2000 lejért. Str. Martirii Bálau 4. Érdeklődni: Biroul „Increderea“ P. Unirii 18. sz. (9206)

KIADÓK üres és butorozott földszinti különbejáratu szobák főposta mellett. Str. Cons. National 3. (9224)

EGY szoba, konyha, fürdőszoba, kiadó azonnal. Str. Florilor 12. (9214)

IRODÁNAK, rendelőnek alkalmas két szoba, fürdőszoba, azonnal kiadó. P. Unirii 26. szám alatt. (9204)

KÉT szoba mosdóval, fürdőszoba használattal, január 1-re kiadó. Str. Romei 1. (9220)

LAKÁST KERES

BOROSPINCÉT keresek. Str. Corchez 5. (9213)

A THALIA MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:

Hétfő fél 9: **Sasfiók.** (Rostand halhatatlan drámája Abrányi Emil fordításában. Rendező: Kádár Imre. Fosz.: A sasfiók: Fényes Alice, Flambeau: Borovszky Oszkár, Metternich: Kovács György, Ferenc császár: Tóth Elek, Marmont: Nagy István, a többi szerepekben a társulat összes vezető tagjaival. Új betanulásban, új kiállításban. Beethoven, Mozart, Csajkovszky, Chopin, Strauss zenéjével. Premier bérlet 17. szám.)

Kedd fél 9: **Sasfiók.** (Rendes bérlet 17. Irodalmi bérlet 11. szám.)

Szerda este fél 9: **Sasfiók.**

Csütörtök fél 9: **Sasfiók.**

Péntek fél 9: **Pusztai szerenád.** (Nagyoperett 3 felvonásban 11 képben. Szövegét írta Szilágyi László és Békeffy István. Zenéjét szerezte Fényes Szabolcs. Rendező: Gróf László. Fosz.: Krémer Mancsi, Sándor Stéfi, Báza Éva, Gróf László, Ditrői Béla, Csoka József, Fülöp Sándor, Szendrey Mihály, Réthelyi Odón, Deésy Jenő, Csengery Aladár, stb. Premier bérlet 18. szám.)

Szombat délután 5: **Velencei kaland.** (Olcsó helyárakkal először.)

Este 9: **Pusztai szerenád.** (Rendes bérlet 18. szám.)

Vasárnap d. e. 11: **Hamupipőke.** (Hetényi Elemér karácsonyi mesejátéka, zenével, táncokkal és dalokkal, nagyon olcsó matiné helyárakkal.)

Délután és este nincs előadás. Hétfő d. u. 3: **Kis gróf** (Olcsó helyárakkal.)

Délután 6: **Zsimberi zombori szépaszszony.**

Este 9: **Pusztai szerenád.**

Kedd d. u. 3: **Iglói diákok.** (Olcsó helyárakkal.)

Délután 6: **Pusztai szerenád.**

Este 9: **Pusztai szerenád.**

Szerda d. u. 3: **Paprikás csirke** (Olcsó helyárakkal.)

Délután 6: **Pusztai szerenád.**

Este 9: **Pusztai szerenád.**

Mozi

CAPITOL MOZGÓ: Állat az emberben. Zola Emil örökbeccsü remekműve Jean Renoir rendezésében. Fosz.: Jean Gabin és Simone Simon. A film előtt Paramount világhírű a legérdekesebb világhírességekkel.

URANIA MOZGÓ: Szenzációs dupla műsor: I. **Amatőr gentleman.** Fosz. Douglas Fairbanks jr. és Elisa Landi. II. **Mintaférj.** Szenzációs vígjáték. Fosz.: Heinz Rühmann.

ROYAL MOZGÓ: **Poltava.** (Nagy Katalin cárnő.) Az orosz világhíradalom megalkotójának története To.stoi regénye nyomán. Nagy Péter cár az egész világgal ellen. Fosz.: Simonov és N. Cercasov. Holnapról: **Ököljog.** Fosz.: Robert Taylor és Wallace Beery.

SELECT MOZGÓ: Hétfőn utoljára: **Modern leányok.** Fosz.: Priscilla Lane. Műsoron kívül hangos híradó. Kedd szerda, csütörtök, péntek, szombat: **Asszony, aki a pofonokat kapja.** Fosz.: Frederick March és Carole Lombard. Műsoron kívül a legújabb hangos híradó.

RIO MOZGÓ: Hétfőn, kedden, szerdán 3, 6 és 9: Két sláger. I. **Ifjuság boldonság.** Fosz.: Dick Powell és Rosemary Lane. II. **Madame Bovary.** Társadalmi dráma. Fosz.: Pola Negri. III. **Híradó.** Kív. Műsoronk: I. **Gyilkosság a ringben.** Fosz.: Peter Lorre. II. **Egy Párisi kaland.** Karácsonyi műsoronk: I. **Robin Hood.** II. **Az álarcos ügynök** Dick Foran-nal.

Rövid távirati hírek

(LONDON.) A Havas ügynökség tudósítójának számításai szerint a németek a kezdete óta különféle módokon (elsüllyesztések és zsákmányolások révén) 39 kereskedelmi gőzöst vesztek 186.000 tonna tartalommal.

(SANGHAI.) A kínai légierő újjaszer vezése teljes erővel folyik. A Reuter megbízható értesülése szerint 3000 pilóta és 1000 szakértő műszerész kiképzése most fejeződött be. A kínai hadsereg főparancsnoksága ugyanakkor nagymennyiségben vásárolja a legerősebb teljesítő képességű repülőgépeket.

(BUCURESTI.) Minisztertanácsi döntéssel Istrate Micescu igazságügyi miniszter kinevezte az ügyvédi testület megszervezésére vonatkozó új törvényjavaslat végleges megszövegezésére hivatott bizottság tagjait. A tagok G. R. Perietearu, St. Marinescu Bolintin, Vasile Poltzer, Arthur Gorski, D. Cioc, Dimitriu Scianu és Titu Drágos.

Hirek

NAPTÁR. 1939. December 19. Kedd.
Róm. kat.: Pelágia. Prot.: Viola. Ort.:
Sf. Bonifaciu. Izr.: 8 Tebeth.

VIDÉKI ELŐFIZETÉSI ÁRAINK:
Egész évre 550, félévre 280, negyedévre
150, egy hónapra 50 lej.

JÓESTÉT!

ALLATTANI CSODÁK

— Képzeld milyen csodát láttam ma, — mesélte az asszony a férjének, — elől krokodil hátul kigyó.
— Egy ujjajta állat talán az állatkertben?
— Á, dehogy — én egy cipőüzletben jártam.

„KALAPPAL A FEJEMEN ÉN VAGYOK...”

A gazda, aki disznóhizlalással is foglalkozik, a legkövőbb kocáinak társaságában fényképezte le magát. A képet sörözés közben megmutatja a falu tanítójának is. Az öreg tanító szemüveget vesz elő, — s mint-hogy ő is ért a disznóhizlaláshoz — hosszabb ideig figyeli a képet. A gazda egy ideig csak vár, de aztán rosszra értelmezi a tanító hallgatását, majd megszólal:

— Kérem, tanító ur, — a kalappal a közepem én vagyok...

Izabella, az elit közönség asztro- és pszichológusnője, akiről mindenki elismerőleg nyilatkozik. Cluj, str. Iile Măcelar 9. Igaz-lelki-klinika. Vidékre leveleiben válaszol. Hatósági engedély.

— Ügyeletes gyógyszerárak. Folyó év december 16, szombaton reggeltől december 23, szombaton reggelig a következő gyógyszerárak teljesítenek éjjeli szolgálatot: Biró, Unirii-tér; Apostol, Regele Ferdinand-ut; Palóczy, Marechal Foch-ut; Holicska, Motilor-ut és Eminescu ucca sarkán.

DIANA

szaggyatásnál, (fájdalmaknál) bedörzslésre, borogatásra.

— Időjárásjelentés. A bulkaresti időjárásutató intézet jelentése: változékony, inkább borult idő, kisebb lehűléssel, később fagy.

— **FÜGGETLEN EGYHÁZSZERVEZETBE TÖMÖRÜLTEK A MAGYARORSZÁGI UNITÁRIUSOK.** Budapestről jelentik: A magyarországi unitáriusok elszakadtak az erdélyi anyaegyházról és független egyházszervezetbe tömörültek Budapest püspöki székhellyel. Ez a lépés a magyar kormány hozzájárulásával történt és azt jelenti, hogy megszűnik az a rendszer, amely eddig fennállott, hogy a világ összes unitáriusainak egyetlen püspöke volt — a (mindenkori erdélyi unitárius püspök — Kolozsvár székhellyel.

Börkabátot

méret után készít, javít és fest speciális módszerrel. Tisztek részére az új előírás szerint dolgozunk. I. Hirsch, C. M. Foch 5. „Sorával” szemben.

— **AZ ORSZÁGÖRSZERVEZET ÜNNEPSÉGE.** Bucurestiből jelenti a Rador: Az Országör Szervezet vasárnap Bucurestiben nagyszabású ünnepséget rendezett gazdag programmal. Az ünnepség keretében Istrate Micescu miniszter tartott nagyobb beszédet mély hódolattal emlékezve meg II. Károly király Öfelségéről, a legfőbb országórról, aki a nemzeti egység és összetartás igazi jelképe, aki körül az ország egész népének a legteljesebb odaadással tömörülnie kell.

Nagyszabású ünnepséget rendezett a NUF Cernauti várcsában

(CERNAUTI.) (Rador.) A Nemzeti Ujjászületés Frontja nagyszabású ünnepséget rendezett Cernovicban, amelyen a kormányt Giurescu, a NUF szervezésügyi minisztere, Istrate Micescu igazságügyi miniszter, Vantu belügyi államtitkár képviselték és amelyen számos előkelőség jelent meg. A megjelent előkelőségeket Flondor, a város főpolgármestere üdvözölte. Beszédre Giurescu miniszter válaszolt, majd a tisztelgések és fogadások után az egybegyűlt hatalmas tömeg az előkelőségekkel az élén az Alexandriére ment, ahol a tulajdonképpeni ünnepség lezajlott. Visarion bukovinai metropolita nagy segédlettel istentiszteletet celebrált, majd a Nemzeti Színház nagytermében Gr. Handris képviselő elnökletével megkezdődött a disztelés. Giurescu miniszter megköszönte a megjelenteknek a NUF célkitűzései iránt tanúsított meleg érdeklődést, majd utalt arra a fontos szerepre, amelyet a Nemzeti Ujjászületés Arcopnalának mozgalma az ország életében jelent. Mély hódolattal emlékezett meg II. Károly király Öfelsége és Mihály nagyvajda történelmi egyéniségeiről, azután beható visszapillantást adott az ország és Cernovic városa történelmi múltjáról. Kiemelte a nemzeti összefogás nagy szükségességét, majd utalt arra, hogy a NUF megszületése és akciója milyen fontos jelentőségű a nemzeti életben. A legfőbb cél a törvények és a közigazgatás legteljesebb egységesítése az ország javára annak a közös ideálnak szolgálatában, amely így fejezhető ki: Király és Nemzet. Mindenkinél a NUF-ban kell tömörülnie és senki sem maradhat azon kívül. Azután a Front megszervezésé-

nek feladatairól beszélt, kiemelve, hogy két dolog van, amely nélkül egy állam sem élhet: Föld és becsület. Hatalmas méretű és nagyhatású beszédét az Uralkodó és az ország éltetésével fejezte be.

Utána Vantu belügyi államtitkár tartott hasonlóan nagyhatású beszédet. Az ukrán kisebbségek nevében Alezievici jelentette ki, hogy a legnagyobb meglepéssel vesznék részt ezen a szép ünnepségen, a legteljesebb lojalitással és hazafias érzéssel a trón és ország iránt. Ezekben a felelősségteljes időkben minden állampolgárnak kötelessége teljes lélekkel belekapcsolódni a közérdek szolgálatában. Áll ez az etnikai kisebbségekre is, amelyek a legteljesebb lojalitás szellemétől vannak áthatva. Az ukrán kisebbség a NUF-ba tömörülve ünnepélyesen kijelenti, hogy rendithetetlenül ott áll a trón körül és sorsa szorosan össze van kapcsolva az ország sorsával. Szemünk előtt ma csak egy cél lebeghet — mondotta: — teljesítsük kötelességünket a király és haza iránt. Eljen II. Károly király Öfelsége! Ezután diszfelvonulás volt több, mint 20.000 ember részvételével, majd ünnepi ebéd következett, amelyen Istrate Minescu igazságügyi miniszter tartott nagyhatású beszédet, kiemelve, hogy ma az ország egész népének csak egyetlen célkitűzése lehet: a Trón szolgálatában állva dolgozni az országért és készen állani az ország határainak biztonságáért szükség esetén mindent megtenni. Beszédét így zárta: — Kiáltásuk együtt: éljen II. Károly király Öfelsége, aki személyében jelképezi a román nemzet függetlenségét és szuverenitását.

SELECT MOZGO

FREDERICH MARCH és CAROLE LOMBARD kiváló művészpár minden eddig felülmúló alakítása: **Asszony, aki a pofonokat kapja**

Szellemes vigjáték, egy mai asszony életéből. Műsoron kívül a legújabb hangos hirodó.

Ma utoljára: **MODERN LEÁNYOK.**

PRISCILLA LANE (Négy nővér főszereplője) legjobb filmje a mai leányok szabad életéről.

Reuter jelenti:

(LONDON.) A Wembey brit gőzös az Északi-tengeren uszóaknába ütközve, elsüllyedt. 7 emberét megmentették.

(BERLIN.) Az Oliva német gőzös angol ágyulövésektől találva súlyosan megrongálódva semleges kikötőbe menekült.

(MOSZKVA.) Az az orosz gazdasági bizottság, amely azzal a céllal utazott Németországba, hogy összeköttetést teremtsen a német és orosz iparvállalatok között, most dolgvégzetten visszaérkezett a szovjet fővárosba.

FODOR EMIL & Co.
CAL. REGELE FERDINAND 10
Kalapok

Ingek

Nyakkendők

(PÁRIS.) Sarraut belügyminiszter a prefektusok kongresszusán bejelentette, hogy törvénytervezeten dolgozik azzal a céllal, hogy a birodalom területén még fellelhető kommunista tevékenységet egyszerűen a mindenkori megzúntassa.

(LONDON.) Az Amble 2140 tonnás brit gőzös uszóaknára futott és elsüllyedt. 17 tagu legénységét sikerült 7 órai bolyongás után a gyöngye mentőcsónakukból ki menteni.

(PÁRIS.) Tabouis asszony az Oeuvre hasábjain követeli, hogy a párisi „német ház” foglalkozás le és rendezék be a fekete csapatok kaszányájává.

(BERLIN.) Commadore Ahrens, a Bremen parancsnoka a külföldi sajtó képviselői előtt kijelentette, hogy Murnanskban az orosz lakosság leirhatatlan szeretettel és lelkesedéssel fogadta.

(BERLIN.) Alfred Rosenberg a berlini „művész-napon”, tegnap nagyobb beszédet tartott, amelyben kijelentette, hogy Németországot nehéz napjaiban a műva-

szer lelkesedése, hazaszeretete és buzdlása tartotta mindig erőben.

(LONDON.) Anglia déli részén tegnap 20 percig tartó légi riadó volt. Később kiderült, hogy angol gépek jelentek meg nagy magasságban a part felett.

(LONDON.) A brit kormány devizakorlátozási rendelete értelmében kivinni csak 10 font értékben lehet valutát, vagy aranyat.

(MADRAS.) A hindu és mohamedán lakosság között tegnap eddig ismeretlen okoknál fogva véres összetűzés támadt, amelynek 8 halálos áldozata is volt.

(RIO DE JANEIRO.) Vargas elnök kihallgatáson fogadta a braziliai német követet. A megbeszéléseknek igen nagy jelentőséget tulajdonítanak.

A játékaru osztályunkat megszűntetjük!

Babakészletünket félárban kiárusítjuk.

CIOFLEC

PAPIRKERESKEDÉS CLUJ, PIATA UNIRII NO. 8.

— Bukarestben megkezdődött a fagy. Bucurestiből jelenti a Rador: Az Az őszi időjárás után Bukarestben volt az első kisebb havazás. Majd erősebb hideg és fagy lépett fel.

„IMIG”

zománcozott és fekete főzőkémence kapható:

L. Diamantstein
vasúzet, Cal. Reg. Ferdinand. 24.

Karácsonyi ajándékot!

HELLER & MOLNÁR

divatnagyruházából, CLUJ C. REG. FERDINAND 15. vásároljon, nagy választék-ból legolcsóbban kapja azt az ajándékot, amivel igaz örömet szerez.

A család megmentése érdekében

(TG.-MURES-MAROSVÁSÁRHELY.)

Értékes előadást tartott a napokban Schmidt László ehedi plébános a helybeli plébánia templomban a „Szoc. Misszió Társulat és Oltáregylet meghívására. Négy egymásutáni estén hallgatta Vásárhelyi katolikus társadalmi plébános lebilincselő előadását a „Családról.” Érdekesen fejtette ki az előadó, hogy a mai válságos időkben a család az, ahonnan remélni lehet, hogy végre az emberiség egy biztos juthat el. A házasság alappillére a hitvesi szeretet, amely nélkül boldog házasság nem létezik. Az összekötő kapocs a gyermek, mert bár a gyermeknevelés súlyos áldozatokat követel a szülőktől, még se legyen egyetlen keresztény család, ahonnan hiányzik a gyermek-kacagás. A gyermektelen család, olyan, mint a diszt veszített fa. A család feje a férfi, de a szíve a nő s mint ilyen, az életben az asszonynak kell okosabbnak lenni, hogy az élet harcában kifáradt férjet, ne idegesítse a napi gondokkal, hanem nagy türelemmel és szeretettel legyen a család valóságos Papnője. A családi élet másik fontos alapfeltétele a „szülői szeretet”, melyre vigyázzunk, hogy tekintélyesrelem nélkül csorbitatlan maradjon. A példa legfontosabb a gyermeknél, különösen az édesanya, aki a gyermeknek eszményképe, van legnagyobb hatással a gyermekre, tehát ügyeljen minden mozdulatára, hangjának árnyalatára, mert a gyöngye gyermeki lélek, mint finom viasz lemez, minden iránt nagyon érzékeny. A gyermek szeretete azért olyan fontos tényező, hogy a családban tökéletes legyen a harmónia. Nem a kényeztető, babusgató, majomszeretetre gondolunk, hanem az egészséges, életre nevelésre, hogy az a gyenge emberpalánta, majd ha felnő, az élet minden adottságai között is mint egész ember állja meg a helyét. Adjon a keresztény család vallásos nevelést a gyermekeinek, mert hit nélkül nem lehet becsületes, acélos jellemeket nevelni. Hiszünk, hogy a nagy tudású szimpatikus plébános értékes előadásai mély nyomokat hagytak a lelkekben és talán-talán a Család is visszakapja újra a régi legendás fényét.

— Riadó állapot volt Északfranciaországban. Párisból jelenti a Rador: Északfranciaországban vasárnap reggel 9 órai kezdettel husz perces riadó állapotot rendeltek el. A riadó állapot a legteljesebb rendben, minden incidens nélkül zajlott le.

Dr. Dragan Nicolae

(CLUJ—KOLOZSVÁR.) Románia köz- és tudományos életét rendkívül súlyos veszteség érte. Ma reggel 8 óra tájban 61 éves korában váratlanul elhunyt városunkban dr. Dragan Nicolae egyetemi tanár, kiváló nyelvész és irodalomtörténész, számos nagyszerű munka szerzője, aki a román nemzet történetébe minden vonatkozásban maradandó betűkkel írta bele a nevét. Dr. Dragan Nicolae tudományos felkészültségével még az imperium változás előtt egyetemi magántanári képesítést szerzett, majd rendkívül, s az imperium változás után rendes egyetemi tanár lett és főleg nyelvészeti munkásságával szerzett nagy tekintélyt. Ennek elismerésül a Román Akadémia tagjai sorába választotta. A kolozsvári egyetemnek pedig rektora, majd prorektora lett. Nagy tudományos munkássága mellett a közélet minden ágában is sokat tevékenykedett. Többek között 4 évig legteljesebb elismerés mellett látta el Kolozsvár főpolgármesteri tisztségét is. A Besztercenászd-megyei születésű kiváló tudós, tegnap este még jó hangulatban és egészségesen részt vett az egyetemi kollégium szokásos teáján. Ma reggel azután váratlanul rosszul lett és a halál percek alatt végzett vele. Dr. Dragan Nicolae halála a város és az ország legszelebb körében keltett szinte igazi mély részvétet, mert kiváló egyéniségét minden oldalról a legteljesebb tisztelet és közbecsülés övezte. Temetése iránt, amely előreláthatólag hatalmas részvét mellett megy végbe, még nem történt intézkedés.

Új elnököt választott a kolozsvári ort. zsidó hitközség

(CLUJ—KOLOZSVÁR.) A kolozsvári ortodox zsidó hitközség eddigi elnökének, Weisz Gyulának mandátuma az elmúlt napokban lejárt. Ezért 70 tagú bizottságot választottak a hitközségi választások lebonyolítására. A jelölések alkalmával kiderült, hogy csak két személyiség jöhet komolyan számításba: Biró Andor nagykereskedő és László Jenő gyáros. Biró Andort az predesztinálta erre a szerepre, hogy mint régi, kipróbált egyéniség válságos időkben már biztosan irányította az ügyeket és önfeláldozó munkával sokat lendített a hitközség érdekében. Főleg a Poale Cedek zsidó iparos-egylet és több más intézmény támogatották őt erősen. László Jenő gyáros képességei és agilitása viszont közismertek. Az elnökválasztó kollégium tegnap ült össze, amikor nagy meglepetésre kiderült, hogy Biró Andor visszalépett a jelöléstől és így László Jenő ellenjelölt nélkül egyhangulag megválasztottnak nyilvánították. Az új elnök bizonyára nagy lendülettel fog hozzálátni a reá váró nehéz feladatoknak és remélhetőleg sikerül neki megteremtienie a legteljesebb egyetértést a sok megpróbáltatást átélő hitközség kebelében.

— Hirtelen halál. Tragikus hirtelen halálesetnek voltak szemtanúi tegnap délután a járókelők. Hirschfeld Lipót, a helybéli Capitol mozi egyik tulajdonosának édesapja tegnap délelőtt 10 óra tájban a Baritiu-ucca 16. sz. alatt ház előtt haladva, hirtelen rosszul lett, összeesett és azonnal meghalt. A tragikus hirtelenséggel meghalt öreg férfi holttestét a helyszínrre kiszállított kerületi tisztiorvos és ügyeletes rendőrkapitány intézkedésére beállították a törvényszék bonctani intézetébe. A rendőrorvos megállapítása szerint Hirschfeld Lipót szívinfarktus következtében halt meg. A tragikus haláleset városunkban mély részvétet váltott ki.

Hamarosan lefűlelték a vasuti tisztviselő tolvaját

(CLUJ—KOLOZSVÁR.) Sikeres nyomozást végzett vasárnapra virradólag a IV. kerületi rendőrség. Radu Negru Aurel vasuti tisztviselő tegnap reggel bejelentette a IV. kerületi rendőrségen, hogy az egyik korcsmában ismeretlen tettes kilopta a kezéből 17.000 lej készpénzt. A nyomozás során Moraru Simion ügyeletes tiszthelyettes megállapította, hogy a feljelentő vasárnap éjszaka a Regele Ferdinand-ut 139. szám alatti Goldner-féle korcsmában borozott két vasuti alkalmazottal. Közben az erősen ittas állapotban levő Radu elaludt az asztalnál és ekkor két ismerőse eltávozott. Ebben az időben bement az üzletbe Campian Petru nevű vasuti munkás, aki valószínűleg tudta, hogy az alvó tisztviselőnél sok pénz van, megkérnyékezte ezt és egy őrizetlen pillanatban kivette a zsebéből

17.000 lej tartalmazó pénztárcáját és hirtelen kiosont az üzletből. Campian Petru azután felszállt az 5 órai Szamosvölgyi vonatra, hogy Désre menjen. E közben az egyik utassal valami nézeteltérése támadt, majd verekedni kezdett, mire az ittas embert letuszkolták a vonatról és így visszatért városunkba, ahol azután bement a Rudeanu-ucca 33. szám alatti Kohn-féle korcsmába. Itt tovább folytatta az italoizást. Estefelé pedig hazatért Stelutaucai lakására. A nyomozás során Moraru rendőrtiszt Campianut előállította a IV. kerületre és a motozás során 500 lej hiányával az ellopott összeget a zsebében megtalálták. A munkás azt állította, hogy erősen részeg volt és csak az ital hatása alatt követhette el a tettet. A kihallgatások befejezése után Campiant átadják az ügyészségnek.

Hitler parancsára sülyesztették el a „Graf Spee” német zsebcsirkálót

Elkeseredett harcok a finn—orosz hadszíntéren

(BUENOS AIRES.) (Dunaposta.) A Graf Spee önkéntes elsülyesztésével kapcsolatosan még azt is jelentik, hogy az 500 főnyi legénység az elsülyesztést megelőzően mentőcsónakokon elhagyta a hajó fedélzetét. Egy másik Buenos Aires-i jelentés közli, hogy a Graf Spee parancsnoka a hajó levegőbe röptése után agyonlőtte magát és meghalt.

HITLER PARANCSÁRA

(BERLIN.) (Rador.) A DNB híradása szerint a Graf Spee parancsnoka a Hitler kancellártól kapott utasítás értelmében röptette levegőbe hajóját, miután az uruguayi hatóságoktól nem sikerült elegendő időt kapni arra, hogy a hajó kitarozását teljes egészében befejezze. Azt a hírt, hogy a hajó parancsnoka öngyilkos lett, Berlinből is megerősítik. A hajó tisztjeit és parancsnokát — aki később lett öngyilkos — a Libertad nevű uruguayi hajó vette fedélzetére és vitte a montevideoi kikötőbe.

LÉGI ÜTKÖZET

(LONDON.) (Rador.) Vasárnap Anglia északi partvidékein angol és német repülőgépek között erős összecsapás zajlott le. A brit gépek visszavonulásra kényszerítették a német gépeket. A harcot sokan nézték végig a partokról és a légvédelmi és parti ütegek fél óra hosszat voltak teljes mértékben akcióban. Az egyik német gép, amely társával együtt számos bombát dobott le, de ezek a tengerbe zuhantak, hír szerint, megsérülve, alacsony repüléssel igyekezett a tenger felé venni útját, de ez a jelek szerint aligha tudhatott visszatérni hazájába.

ELSÜLYESZTETTÉK A

„SEREMITI” ANGOL HAJÓT

(LONDON.) (Rador.) A Seremiti nevű angol hajót az angol partvidéktől 8 mérföldnyire német repülőgépek támadták meg és 18 bombát dobtak rá. A hajó elsülyedt, de személyzetét sikerült megmenteni.

NEM SÉRTETTÉK MEG

NORVÉGIA SEMLEGESSÉGÉT

(OSLÓ.) (Rador.) Egyes külföldi híradások ellenére a norvég vezérkar, amely állandó összeköttetésben áll a norvég—orosz határon levő határőrséggel, közli, hogy orosz részről egyáltalában nem sértették meg Norvégia semlegességét. Az egyik norvég lapnak a határra kiküldött harctéri tudósítója szerint finn csapatok Pihajami környékén visszavonulóban vannak, de erős ellenállást fejtenek ki. A visszavonulók mindent felgyújtanak maguk mögött. A szovjet csapatok azonban lassan haladnak előre. A Tass ügynökség moszkvai jelentése szerint a szovjet csapatok tegnap Petsamotól délre

65 kilométer mélységben nyomultak előre és elfoglalták Cursu városát. Más helyeken a határtól 132 kilométer mélységben haladtak már előre.

A NÉMET FŐPARANCSSNOKSÁG JELENTI:

(BERLIN.) (Rador.) A DNB a hadsereg főparancsnokság jelentésével kapcsolatban megállapítja, hogy a nyugati arcvonalon csak járőrharcok folytak. Vorbachtól északra volt élénkebb tevékenység, ahol hevesebb tüzérségi harc is folyt le az ellenség jelentősebb veszteségei mellett. A légi tevékenység mindkét oldalon jelentéktelen. Inkább felderítő szolgálat folyik. A német repülők az angol partokon végeztek felderítő szolgálatot, néhány angol repülőgép pedig a német szigetek közelében jelent meg és dobott le bombákat, amelyek azonban a tengerbe estek.

„SEMMI JELENTENI VALÓ”

(BERLIN.) (Rador.) A német főparancsnokság jelenti: „A nyugati fronton semmi jelenteni való. A légi haderő az Északi-tenger felett felderítő repülést végzett. Az angol repülőgépeknek a Sylt és Norderney szigetek ellen intézett támadása nem sikerült, igen sok bomba a tengerbe esett.

LÉGI ÜTKÖZET AZ ANGOL PARTOK KÖZELÉBEN

(LONDON.) (Dunaposta.) Humber közelében, az angol partvidékeken vasárnap délután légi ütközet zajlott le. Német repülőgépek jelentek meg a keleti partvidék fölött, mire a légvédelmi tüzérség akcióba lépett, majd angol vadászipülőgépek szállottak fel és egész a tengerig üldözték a német gépeket. Közlebbi részletek még hiányoznak.

CHAMBERLAIN A HADSZÍNTÉREN

(LONDON.) (Rador.) Chamberlain miniszterelnök lord Gorth, a Franciaországban harcoló angol hadsereg főparancsnoka, több tábornok és 12 haditudósító kíséretében meglátogatta a francia fronton harcoló brit hadsereg állásait.

A DUNA-NÉPEK ÖSSZEFOGÁSA

(BUDAPEST.) (Dunaposta.) A Nemzetőr című lap Német Imrének, a lap belgrádi tudósítójának tollából intervjút közöl Macsek helyettes jugoszláv miniszterelnöktől. Macsek többek között ezeket mondotta:

— Nekiünk, ezen a tájon élő népeknek a nagy malomkövek között is ragaszkodnunk kell ahhoz, hogy saját életünket élhessük. A régi osztrák—magyar monarchia elpusztulása után, annak kereteit bizonyos mértékig újjaértékelve, kell keresnünk azokat az összekötő kapcsolatokat és szálakat, amelyek az itt élő népek kapcsolatait még jobban megerősítik. A Dunamedencében élő új, megnagyobbodott államok minden körülmények között a legteljesebb mértékben ragaszkodni fognak a legteljesebb önállóságukhoz. A magam részéről egy olyan összefogásra gondolok, amely nemcsak a Dunamedencében, hanem Középeurópában, Lengyelországtól egész Görögorszáig az úgynevezett agrár népeket akarja egymással szorosabb kapcsolatban fűzni. Miután létfenntartásuk, termelési és értékesítési érdekeik egyformák, Közép—Európa agrár népei a maguk önállóságát megtartva, igyekezzenek majd népeik sajátos érdekeit tovább fejleszteni és keresni a közös megegyezés és együttműködés alapjait. Ez elsősorban szorosabb gazdasági együttműködéssel, másfelől a kulturális kapcsolatok együttműködésével lehetséges. Nem könnyű, de megoldható feladatokról van szó, mert az itt élő népeknek barátsága, nagy dolgokra, jobb és biztosabb jövőre megalapozására lehet képes. És dolgozni kell ezért még akkor is, ha talán a fiatalok fogják csak ennek a megmozdulásnak igazi áldását élvezni.

lyek az itt élő népek kapcsolatait még jobban megerősítik. A Dunamedencében élő új, megnagyobbodott államok minden körülmények között a legteljesebb mértékben ragaszkodni fognak a legteljesebb önállóságukhoz. A magam részéről egy olyan összefogásra gondolok, amely nemcsak a Dunamedencében, hanem Középeurópában, Lengyelországtól egész Görögorszáig az úgynevezett agrár népeket akarja egymással szorosabb kapcsolatban fűzni. Miután létfenntartásuk, termelési és értékesítési érdekeik egyformák, Közép—Európa agrár népei a maguk önállóságát megtartva, igyekezzenek majd népeik sajátos érdekeit tovább fejleszteni és keresni a közös megegyezés és együttműködés alapjait. Ez elsősorban szorosabb gazdasági együttműködéssel, másfelől a kulturális kapcsolatok együttműködésével lehetséges. Nem könnyű, de megoldható feladatokról van szó, mert az itt élő népeknek barátsága, nagy dolgokra, jobb és biztosabb jövőre megalapozására lehet képes. És dolgozni kell ezért még akkor is, ha talán a fiatalok fogják csak ennek a megmozdulásnak igazi áldását élvezni.

IRACSKODÓ merényletet követtek el a suhancok a vidéki kiskorú leány ellen

(CLUJ—KOLOZSVÁR.) Tegnap este a Baritiu-uccában vakmerő erőlködésen merénylet történt. Három kiskorú 14-18 éves kiskorú suhanc, hainali 4 órakor a Baritiu-uccában megtámadta E. V. Naszódról érkező fiatal leányt, akit egy kapu alá ráncigáltak, a száját zsebkendővel betömtek és ellene erőlködésen merényletet követtek el. Miközben az egyik suhanc az áldozatul esett fiatal leány kezításkájából 500-lej készpénzt is elemelt. A szerencsétlen lányka a merénylet után a szolgálatos rendőrhöz ment panasztétel végett, aki azonnal jelentést tett a szolgálatos rendőrtisztnak. Az ügyeletes tiszti rögtön nyomozásra küldte a szolgálatos detektívet, akinek sikerült is elfognia a három suhancot P. N. B. Gh. és K. I. fiatalok merényletük bevallották tettüket, a rendőrség letartóztatta őket. A III. kerületi rendőrség a kincse ügyben tovább folytatja a nyomozást.

— Rendőri krónika. Dr. Sámson Ákos bejelentette a rendőrkészletnek, hogy tegnap délután ismeretlen tettesek betörték a Motilor ucca 14 szám alatt rakta-rába ahonnan 8000 lej értékű papírkészletet loptak el. Az ügyeletes rendőrségi a papíriropás ügyében azonnal megindította a nyomozást. — Gondosch Mária Creblei-ucca 2. szám alatt lakó uriaszszony megjelent a központi rendőrségen és bűnvádi feljelentést tett ismeretlen tettes ellen, aki valószínűleg személyi bosszúból elvágta a rádióhuzalát. Megindították a nyomozást. — Talkács Márton, Cristea-ucca 20. szám alatti fiatalember bűnvádi feljelentést tett a rendőrségen Gaspari János, a Mihai Viteazul téren lévő Bognár és Szántó-féle bodega tulajdonosa ellen, testi sértés címén. Az ügyben holnapra idézték be a feleket, valamint a tanukat kihallgatás végett.

— KEDDEN ESTE ZÁRUL A KATH. MISSZIO KARÁCSONYI KIÁLLÍTÁSA. A Kath. Női Misszió és a Szent Mihály Egyházközség Leánycsoportja által a Kath. Kör helyiségében a Kogalniceanu 7. szám alatt rendezett hatalmas karácsonyi kiállítás, amelyet tegnap gr. Bethlen Györgyné ünnepélyes keretek között nyitott meg, december 14-én, kedden este 6 órakor ünnepi formák között bezárul. A kiállításon díszített karácsonyfák, karácsonyi asztalok, konyhaművészeti készítmények láthatók, karácsonyi történetek, sütémények és kúrtoskalács is kapható. Az ünnepélyes befejezés alkalmával a kath. gimnázium énekkara énekel, s ugyanakkor történik meg a karácsonyfa versenydíjainak kiosztása is.

Amiről a világ beszél...

Björkö (Kojvisto). A finnektől követeit és állítólag már megszállott szigetet a Finn-öböl északkeleti partján. Viipuritól délre. Erdős partjait gyakran keresték fel a cár, a főhercegek és az arisztokrácia jachtjai. Amikor a németellenes entente már kezdett összekovácsolódni, akkor II. Vilmos német császár itt tett kísérletet, hogy szétörje a vasgyűrűt. A császár találkozás kezdeményezett II. Miklós orosz cárral és unokaöccsét sikerült is rávennie egy német-orosz védőszövetségre. 1905 egy szép júliusi napján a Finn-öböl erdőkészoruzta kis szigetén, úgy látszott, hogy ez a német-orosz szövetség, amelyet a két uralkodó megkötött új korszakot nyit a történelemben. Azonban a björköi szövetség megszűnt, mielőtt megkötött volna; úgy Bülow német kancellár, mint Lamsdorff orosz külügyminiszter megtagadták a szerződés ellenjegyzését. Lamsdorff állítólag megának a cárnak öhajására és sugalmazására, aki csak addig helyeselte a szövetséget, amíg a császár szuggesztív egyéniségének hatása alatt állott.

Ladoga-tó. (Laottoka-tó) partjain folynak a legelkeseredettebb harcok a finnek és az oroszok között. Itt mérték a finnek vereséget az oroszokra. Nem véletlen, hogy a tó körül folynak a legvéresebb harcok. Európának ez a második legnagyobb tava — csak a Kaspi-tó előzi meg — egyformán utat nyit Finnország népes területei és a balti Oroszország Leningrád felé. Harminchatszor olyan nagy, mint a Balaton. Középeurópai fogalmak szerint inkább tenger tehát és valóban még a jégkorszakban, abban az időben, mikor a partjain már ember lakott, összefüggött a Finn-öböllel. Most Leningrád folyója, a Néva vezeti le a tó vizét a Finn-öbölbe. Északi sziklás partjaiba mély fjordok vágódnak be, úgy, hogy itt a norvég tengerpartra emlékeztet. Itt kétszáz méternél mélyebb. Ezen az északi részen sok az erdőborította kis sziget; egyrésztük ma orosz erdő. Déli lapos partjai mocsarasak. A tó melléke igen gyéren lakott; az orosz part az oroszok északi kolonizációs politikája következtében népebb, mint a finn part. Halban nagyon gazdag, főként is vadásznak szigetein és zátonyain. Zátonyok és sziklapadok veszélyeztetik a hajózást és ezért, akár csak az Al-Dunát, hosszú hajócsatornák szegélyezik. Az oroszok a Ladoga-tavat bevonták három tenger összekötő csatornahálózatukba, csatornák kötik össze az Északi Jeges-tengerrel. A Finn-öböllel, a Volgával és a Fekete tengerrel, az Onega-tóval és a Balti államok főfolyójával a Dvínával.

Koveit (El Kuveit). Az angolok nagy flottabázissá építik ki a Perzsa-öbölnek ezt az eddig nem jelentékeny arab kikötőjét. Innen akarják ellenőrizni Irak és Szaudi Arabia tengeri forgalmát. Koveit megerősítése, még azt a célt is szolgálja, hogy megvédje a brit birodalom petróleumforrásait: az Anglo-Persian Co. legdusabb petróleumkutjai, amelyeknek tulajdonképpen az angol állam a birtokosa, a Perzsa-öböl nyugati partvidékén vannak. Koveit önálló kis arab fejedelemség. A sejk évi fizetést kap az angoloktól annak fejében, hogy békességben marad és nem tesz kísérletet az önálló akaratnyilvánításra.

A kis arab protektorátusnak, amely az indiai brit kormányzatnak van alávetve és az indiai alkirályság egy ügyvivőjének irányítása alatt áll, olyan nagy a területe, mint egy közepes magyar megyének és hatvan ezer lakosa van. Egyhármada vándor pásztornomád. Nagy többségük arab, de van közöttük ötezer néger, kétezer perzsa és mintegy háromszáz zsidó is. Tizenháromezer ember él a gyöngyragyó halászból, amelynek a Perzsa-öböl a nagyobb előfordulási területe. A sejk „palotá”-jával és az istárepületekkel és ipartelepekkel egy-egy helyen fekszik. Koveit sejk-

jei szakadatlanul harcban állottak Szaudi Arabia fejedelmeivel, akik már régóta szemet vetettek a Perzsa-öböl kereskedelmének erre a szigletkévére. Az angol tervek most keresztülhúzzák számításait.

Viipuri (Wiborg). A Finn-öböl egyik legfontosabb kikötője és Helsinki után Finnország egyik legfontosabb városa. Az oroszok a finnektől követelték és most a harcok középpontjába került. A hatvanháromezer lakosú Viipuri széles utával, parkjaival, nyílt, szabad és tágas városképpel mintegy a kicsinyített mása Helsinkinek. A finn főváros azonban új város, Viipurinak viszont sok évszázados múltja van, amelynek emlékeiként megmaradtak a régi várfal töredékei és a vár magas, hatszögletű tornyával. A város neve annyit jelent, mint „szent vár”. A kora középkorban a normannoknak volt egyik állomása Bizánc felé vezető kereskedelmi útjukon. A svédek a XIII. században építettek először várat a part előtti szigeten. A városnak még ma is erős skandináv jellege van. Főként

svédek kezében van a város gyárapara. Viipuritól tizenkét kilométerre délre terül el Uuras Finnország fa-, cellulóze- és papírkivitelének egyik legforgalmasabb kikötője, amely állítólag az oroszok kezébe került.

Narvik. Az oroszok északi jegestengeri terjeszkedésével kapcsolatban, amely nem kevésbé figyelemreméltó, mint keletitengeri expanziójuk, sokat ír a külföldi sajtó Narvikról, az Északi Jeges-tenger gazdaságilag legfontosabb norvég kikötőjéről. Narvik éppen úgy végállomása a jegestengeri skandináv vasutnak, mint Murmanszk a jegestengeri orosz vasutvonalnak. Tizenegyezer lakosa van. A kis kikötővárosnak az ad nagy jelentőséget, hogy egész éven át jégmentes a kikötője. fő exportkikötője a svéd acélnek. Jelentőségét az is mutatja, hogy Németország és Szovjet-Oroszország konzulátust tart fenn ebben az istenhátamögötti városkában. Ha Szovjet-Oroszország Norvégiától megszerzi Narvikot, Finnországtól pedig az Aaland-szigeteket, akkor a svéd acél egész kivitelét ellenőrizheti.

Sarkkörüi vidék

Petsamo (oroszul Pecsenga). Finnország északnyugati vidéke, amelyet az oroszok elsősorban igyekeznek birtokukba venni. Az 1928-as dorpai egyezmény ítélte oda ezt a területet Finnországnak. A területe körülbelül akkora, mint Pest megye és összesen háromezer ember lakja, finnek, lappok és karéliak. Finnország számára nagy jelentősége van ennek a néptelen tundra-vidéknek, mert kijárata az egyetlen „nyílt” tenger, az Északi Jeges-tenger felé. A jégmentes Petsamofjordban fekszik az alig kétezer lakosú Petsamo városka. A fjordnak sok a kitűnő kikötője és ezért egyik fontos kulcspontra lenne az északi jegestengeri orosz hegemoniának, amely Oroszországnak szabad és megtámadhatatlan kiutat biztosítana az óceánok felé.

Poljanolje, régebben Alexandrovsk. Oroszország egyik legfontosabb hadikikötője az északi jegestengeri orosz aspirációk fő hadi támaszpontja. A Kiola félszigeten van, közvetlenül a finn határon. 1930-ban még nyolcszáz lakosa volt, ma legalább huszonezer. A Golf-áram kikötőjét egész éven át jégmentesíti. A Murman vasút befeje-

zése óta játszik szerepet az orosz gazdasági forgalomban, de igazi jelentősége csak az utóbbi években tett szert mint hadi és kereskedelmi kikötő. Az északi orosz fa- és halexport egyik fontos kiviteli helye. 1848 óta híres életani állomás működik itt, amelynek nagy érdemei vannak a Jeges-tenger állatvilágának tudományos megismerése körül.

Salmijärvi. A finn nikkelbányászati városa, fent a magas északon, közel az orosz határhoz. A Finnországba betörő oroszok elfoglalták. A nikkel egyike a hadipar legfontosabb fémjeinek. A Föld nikkel szükségletének kilenczetejét Kanada és Új-Kaledónia szolgáltatja. Európában csak Szovjet-Oroszországban, Finnországban, Norvégiában és Görögországban vannak említésméltó nikkelelőfordulások. Az orosz expanzió azzal a mellékes, de nem lényegtelen eredménnyel járhat, hogy az európai nikkeltermelés majd nem teljes egészében Oroszország kezébe kerülhet. 1920-ban Salmijärvi mellett vívtak a finnek győzelmes csatát az oroszokkal.

J. V.

Karácsonyig **bundát** Bixenspanner
reklám áron szörmesalon, cal. Reg.
árus! **szörmet** Ferdinand 3. udvar

Rádióval üldözik el a patkányokat Hollandiában

(KOPPENHÁGA.) Eredeti ötlete támadt egy dán földművesnek, amelynek segítségével megszabadult a patkányoktól. A földmívelő udvarát és gazdasági épületeit valósággal megszállva tartották a patkányok és semmi módon sem sikerült a hivatlan vendégeket elűzni, vagy kipusztítani. Egyik napon az az ötlete támadt, hogy rádiója hangszóróját kivitte a scürbe, majd az istállóba és a patkányok a folytonos zajtól megrémülve csakhamar az utolsó szálig elmenekültek.

Ez az eset a hollandi lapokba is bekerült és a dán paraszt találmányát most a Zuider-tó vidékén is alkalmazták. A kiszáritott törzset körül ugyanis hihetetlen mértékben elszaporodtak a patkányok és egerek s bármennyi macskát is vittek ellenük harcba, a szapora rágesalókat nem sikerült kipusztítani. A lakosság közös költséggel most óriási hangszórókat szerelt fel a környéken, amelyek egy-egy másuttan szakadatlanul bömböltek a legvártatósabb zene számokat. Erde-

kes, hogy a patkányok egyrésze ennek ellenére sem menekült el a vidékről. Ezeket a zenekedvelő patkányokat aztán úgy üldözték, hogy a hangszórókon állandóan macskanyávogást közvetítettek.

— A hálás hallgatóság. A chilei parlamentben utóbbi időben viharos botrányok játszódtak le. A karzatokról paradicsommal és burgonyával dobálták meg a képviselőket, akiknek felszólalásával a közönség nem volt megelégedve. A szenátus elnöke a kormányhoz fordult, de az képtelen volt rendet teremteni. Végül is az elnök gondoskodott a beszédek színvonalának fokozásáról, a karzat pedig fügével és datolyával hálálta meg a tetszetős szája-ize szerint való felszólalásokat.

Az árak drágultak, de

nálunk mégis a régi olcsó

árban kaphatók a legdivatosabb, jó és tartós anyagokból készült női kabátok, ruhák és estélyi toalették.

„FEMINA”

női divatruház,

Str. Memorandului 1.

Skót vér

Gyarmati népekről, exotikus vad törzsekről, emberevő fajok civilizálódásáról beszélgettek képviselőik a Westminster társalgóban. Mindenkinek volt egy jellemző története arra, hogy a korszellem, a művelődés milyen jótékonyan hat ezeknek a népeknek a fejlődésére. Eden gyarmatügyi miniszter a maoriakról beszélt, a Csendes óceán keleti szigetcsoportjain élő polynéziai fajról, amely szintén igyekszik magába szívni a fehér emberiség civilizációját. Az „európeér” maoriban egészséges humorérzék is van.

Egy hivatalos ebéden — beszélte Eden — egy helyen civilizált maori került egy előkelő angol személyiség mellé. A beszélgetés során megtudta, hogy az illető közfunkcionárius skót származású. Nagyon megörült a felfedezésnek.

— Tudja ön — fordult hozzá bizalmasan, — hogy az én ereimben is szörgedez skót vér?

— Igazán nem gondoltam volna. De hát hogyan?

— Well, a dolog nagyon egyszerű. Ugy történt, hogy a nagyapám egyszer meghívott ebédre egy skót misszionárius lelkészre...

Finn helynevek

Finnország kétnyelvű ország s a legtöbb finn helységnek két neve van, egy finn és egy svéd. S bár a svéd nyelvet csak egy nem nagyszámú kisebbség beszéli, a svéd nyelv mégis vezető szerepet játszott az országban egészen a múlt század második feléig. Nem foglalkozunk most ennek történeti okaival s csak a svéd nyelv vezető szerepének azt a konzekvenciáját említtük meg, hogy a külföldiek a finn helységeknek és még a tisztán finn lakosságú helységeknek is csak svéd nevet tanulták meg. A nemzeti mozgalom céljai között ott volt a régi finn elnevezésekre való visszatérés is. Így a germán eredetű svéd elnevezés helyett — „Finland” — a finn elnevezést: „Suomi” használják. (Tacitus a germánokról írt művében a Fenni-kről ír, akiket Ptolomeus „Phinnoi” néven említ).

A hivatalos közleményekben a finn helységneveket legtöbbször mindkét elnevezésükön megjelölték, amikor is a finn elnevezés mindig megelőzte a zárójelbe tett svéd elnevezést, ilyen formán:

Helsinki (Helsingfors), Turku (Åbo — a régi főváros), Viipuri (Viborg), Tampere (Tammerfors), Savonlinna (Nyslott), Hämnenlinna (Tavastehus.)

— A bibliai paradicsom Ugandában volt? Van Riet tanár, a világhírű régész, szenzációs bejelentéssel lepte meg a háborus világot. Nem kisebbet állít, mint azt, hogy megtalálta a Biblia édenkertjét — Ugandában. A Tan ganyika-határ közelében a tudós ugyan is olyan leleteket talált, amelyek legalább is azt bizonyítják, hogy az időben, amikor a Földön még csak elszórván, törzsi közösségekben élt néhány millió ember, akkor a mai Ugandában virágzó, hatalmas, boldog ország létezett. Összevetve ezeket a felfedezéseket az Afrika minden részében talált s tévesen a régi rómaiaknak imputált remekművekkel, alighanem igaza van a holland tudósnak. Sajnos azonban a világ ma nem talál időt ahhoz, hogy ennyire nemes ügyekkel foglalkozzék.

Az álarccs kalandor

IRTA: TH. G. NEADY

(7.)

— Nincs. Az a fiola, amit önök keresnek, nincs a tanácsos urnál.

— Hát? Talán magánál?

Green hadnagy megrázta a fejét:

— Nem. A tenger fenekén.

Amulva bámultak rá.

— Igen. Ott. Ugyanis mikor meghallottam, miről van szó, zsebrétem. Bocsánat, de magamat tartom a legmegbízhatóbb embernek. Szóval zsebrétem, de nem szóltam a történet dácára sem, mert tudtam, hogy tölem is elvonnék. Már pedig ekkora hatalmat senki emberfiára nem lehet bízni.

— És mit csinált vele? — kérdezte a kapitány.

— Most, mikor a hajóra értem, elővettem kis páncélkaszettámat, amelyben a pénzem szoktam tartani, belehelyeztem a fiolát, kiveztem egy mély részre a tengeren és a kazettát tartalmával együtt a vízbe dobtam. Ez volt a legbecsületesebb eljárás véleményem szerint.

A többiek jólesően mosolyogtak.

HARMADIK FEJEZET.

A helyszíni szemle. Scott-ot meglepetés éri

Furcsa kis komédia volt ez — dörögte szegénykezve Kraft. — De — tette hozzá rövid hallgatás után — nem értem magát kedves tanácsos. Miért viselkedett úgy az előbb?

Möring amúgy is vörös arcán a restelkedés pirja ömlött el.

— Szinte hihetetlen a magyarázat — mondta. — Ellenállhatatlan vágyat éreztem megtudni, miként viselkednek az emberek a korlátlan hatalom birtokosával szemben.

Merően Kraft szemébe nézett és úgy folytatta:

— Remélem főnök ur, számíthatok elnézésére. Nem származik ebből a kalandos kísérletből semmi bajom. Nagyon kérem, hogy bocsásson meg a történetekért. Ugy-e megbocsát?

Olyan alázatosan csengő volt a hangja, hogy a legkegyetlenebb ember szíve is megesett volna rajta.

— Nem, nem, most az egyszer elnézem önnek ezt a kis komédiát — nyugtatta meg a főnök Möringet. — Bár meglehetősen csunya játék volt. Mindnyáján csúnyán viselkedtünk. El kell ismernünk, hogy az utóbbi negyedórát csupán Green hadnagynak volt helyén az esze.

A fiatalember felé fordult és biztató tekintet kíséretében mondta:

— Lesz gondom arra, kedves Green hadnagy, hogy becsületességét és józanságát méltó helyen érvényesítse a jövőben.

Green hadnagy elpirult és zavartan dadogott valamit. A főnök azonban már nem hallgatott oda. Dühösen a saját homlokára csapott és szinte a kitörő örület rohamával szaladgált le a fel a szobában.

— Rettenetes — ordította. — Rettenetes. Elfelcsejtettük megkérdezni Wardingtól, hogy befejezte-e találmányát.

A többiek próbálták megnyugtanni, Kraft azonban csillapíthatatlan volt. Szinte már tajtékzott, amikor a hátuk mögött vidám szavak hangzottak fel:

— Na, mi baj?

Mindnyáján a hang irányába fordultak. Az ajtóban egy ragyásarcú, szélesen mosolygó, alacsony, pincskalapos férfi állott. Kraft, amint meglátta, hozzáugrott és a felszabadult ember meleg hálójával szorongatta kezét.

— Csakhogy megéreztem. Mester — lelkesedett. — Gyönyörű feladat vár önre. Az emberiség jövője lehet.

A Mester arcán tréfás grimasz rándult végig:

(Folytatása következik.)

A TITOKZATOS "NURAGO"-K BIRODALMA

Szardínia szigetének legendái és kincsei

Alig két évtizeddel ezelőtt Szardínia regényes és megközelíthetetlen szigete volt még az olaszok számára is. A nagyvilág pedig éppen csak a térképéről ismerté és legfeljebb Grazia Deledda regényeiből és elbeszéléseiből, aki szülőföldjének komor és zárkózott lelkű alakjait mintázta meg remekműveiben. Az olasz félszigetről, Civitavecchiából, rendes hajózárat volt ugyan már akkor is Terranovába, a hajók azonban jóformán üresen jártak és ha olykor több utas is akadt, bizonyos, hogy azok valami kalandos hajlamu vadásztársaság tagjai voltak, akiket titokzatos hírv sziget vadállománya csábított ilyen nagy vállalkozásra.

Ma pedig? A különböző olasz kikötőkből naponta Szardíniába induló hajók az üzletemberek, mérnökök, szakmunkások, tudósok — és kíváncsiak — egész kis seregét látják fedélzetükön. De az egyre gyorsabb járatu hajók kivül rendes repülőjárat is kapcsolja össze a festői és dolgos szigetet a nagyobb olasz városokkal.

Akárcsak a tündérmesékben, parancs szóra felébredt évszázados álmából és meglevenedett ez a még nem is olyan régén maláriás lázálomba merült világ.

A statisztikák szerint kétszáz ezer ember — tehát a sziget lakosságának egy negyede — maláriával volt megfertőzve. Szardínia négyszáz városából és községéből alig százban volt csak csatornázás és kétszázban még a legkezelebbes szűkségelemek megfelelő iskolák sem voltak. A lakosság sópárolással, tonhalászattal, háziiparral és főként pásztorkodással igyekezett kényerét megkeresni. Elmaradt világ volt ez, mintha Szardínia nem is Európában lett volna.

Pedig valamikor kétezer esztendő előtt olyan termékeny volt ez a nagy sziget, hogy nemcsak önmagát látta el gabonával, de a római birodalomnak egyik élelőstára volt. A főnői gályák, majd Karthágó kalandos és harcoss népeivel való érintkezésének nyomait éppen úgy őrzi még ma is Szardínia, mint az ősi római kultúrának emlékeit. És ezek között vannak még ma is megfigyelhetetlen, titokzatos emlékek, amelyek a lapályokon éppen úgy, mint a hegyormokon és hegytetőkön az ég felé merednek, mint e sziget legjellegzetesebb építményei... A „murago“-k ezek, a kerek, nyers kővekből, vakolat nélkül összerakott magas, kunyhószerű, titokzatos ősepitkezések. Van belőlük vagy ötezer. A tudósok számára is „kő-rejtélyek“. Vannak, akik ősi temetkezési helyeknek, afféle családi mauzoleumoknak gondolják. Mások évezredek, még a római időköt megelőző erődítéseknek ismét mások pedig ősi pásztorkunyhóknak. amelyek évezredek óta tudnak dacolni az idő viszontagságaival... De újabb...

mintha a tudósokat is befolyásolnák már a katonai fogalmak és mintha ők is mindenben magasabb katonai rendelkezéseket kutatónának: a vélemény kezd kialakulni Szardínia e kő-csodáiról, hogy a „murago“-k valójában egy kifejlett katonai erőd-rendszer alkotottak, afféle Maginot-vonalat. Ezek a kő-kunyhók, belső járataikkal és lőrészterű keskeny ablakaikkal, de tágas belsejükkal, ahol egy egész kisebb falu népe is összezsúfolódhatott a veszedelem perobeiben — egy óriási védelmi rendszer gerincének többekévésbé szabályos részei voltak. Tény az, hogy minden „murago“-ból pontosan látni lehet egy másik hasonló, méhkapárszerű köépítményt és ez a szabályos megismétlődés valószínűvé teszi a kezdetleges külsejű erődítések védelmi, tehát hadászati célját. Tetejükről éjszakánként fényjelzéseket adhattak le, nappal pedig füstjelzéssel, vagy akár dobszóval, kürtök hangjával figyelmeztethették egymást a „mura-

go“-kba menekült őslakók a közelgő veszedelemre, hogy a tengerpart felől rabló ellenség készül rájuk törni, mely nemcsak bányáik érceit, földjük gabonáját és nyáját, hanem feleségüket és gyermekeiket is fenyegeti. És mert gyakran kellett az ellenség betörései ellen védekezniük, a mai védelmi rendszerek őseit, ezeket az időt- és ottromotálló védőbástya-sorokat építették fel...

Örökös hadszíntér volt Szardínia, amelyet a Földközi tenger minden kalandos népe igyekezett kiszármányolni. Birodalmak és népek váltogattak itt egymást és az inváziók a veresztéződésben is nyomokat hagytak, amíg aztán később a genovaiak, majd a pisaiak gondoskodtak, a vérfelfrissítésről — és a sziget ércében gazdag bányáinak kihasználásáról. De aztán, éppen abban az időben, amikor Kolumbusz Kristóf megtalálta az Új-Világ részbe vezető utat, elkezdte Szardíniára a hanyatlás szomorú kora. Évszázadokon át tartott ez... A földet egyre kevesebben művelték, a bányák tárnái beomlottak és a tenger beszívargott a sziget különböző, mélyebben fekvő pontjait. A talajvíz folytan annyira elhatalmasodott aztán a malária, hogy a lakosság nagy része a hegyvidékre menekült, ahol védve érezte magát a gyilkos láz elől, de ahol főként csak pásztorkodással tudott foglalkozni. Még egy évtized előtt is vagy ötvenezer pásztor élt Szardínia szigetén. Pedig közben az erdők, amelyek a sziget egyötödét borították, a terület egytizednyolcadára csökkentek le a fej nélkül való erdőirtások folytán.

Az ősi kulturák nyomai kezdtek eltűnődni és Szardínia kezdetleges életbe süllyedt vissza. Örök szegénységre lett volna ítélve, ha a Duce továbbra is magára hagyta volna... De ma már — igaz, hogy több mint egymilliárd költséggel — Szardínia ingoványos-lápos vidékeinek nagy részét kiszáritották, viszont a vízben szegény területeket csatornákkal hálózta be. Megépítették Európa legnagyobb mesterséges tavát, a husz kilométer hosszú és két kilométer széles Tirso-t, aztán egy másik mesterséges tó épült rögtön utána, a Coghinás, amely szintén óriási víztároló, akárcsak a most épülő Flamendosa, hogy ez a három együtt negyedmilliárd kilowatt villamos energiát szolgáltatson és ugyanakkor százötvenezer hektárnyi területet tegyen termővé az öntözés révén. Több mint ezer kilométer hosszúságú országot épült — még nemrég elhanyagolt, pusztulásnak átengedett szigeten, hol most gyorsjáratú autóbuszok röptik az embert festői vidékeken át olyan közutakba, ahol a még mindig ősi nemzeti viseletben élő lakosság hónapzámra nem látott idegent, mert falujuk messze esik a vasúti vonaltól. A hegyek sok ezer holdnyi területen fákkal ültették be, mi egyúttal az éghajlat veszélyes kilengéseit is szabályozza. Új kikötőket építettek és a régiakat kiszélesítették. És — új városok is keletkeztek. Ezek közül a „legrégibb“ a már tizesztendő „Mussolinia“ amely két kilométernyire a tengerparttól „keletkezett“ előre megrajzolt tervek alapján, azelőtt még sztyátyós-nádas területen, ahol most a legmodernebb agrár-város emelkedik. Vagy kétszáz ezer fa — nagyrészt cunakalipitkusz — veszi körül a mintavároskát, amelynek 20.000 holdnyi területén a kisbirtokosok emeletes, kertes házakban laknak, ahol éppen olyan mintaszerű a baromfiudvar, az istálló, a garázs, mint hatalmas „silos“ a korszerű sporttelep, a mozi és színház, de — a kórház is.

A múlt esztendőben készült el Szardínia legújabb városa, „Carbonia“, ez viszont a legtekélyesebb bányavá-

ros, amely a föld színe alól kétszáz méternyi mélységből, a szénbányákból a napfényre kerülő bányászok és családjának eszményien nagyszerű lakást, otthont és szórakozást nyújtó mintaváros. De nemcsak e két újdonsült város kapott ily minta-lakásokat: világos, tágas szobákkal, fürdőszobával, kerttel, hanem Sassari-ban, Cagliari-ban, minden szardíniai városban egész sor olyan modern kényelmi munkaház épült, hogy máshol magasállású hivatalnokok is megirigyelhetnék.

Ezek az új házak, új mintatelepülések — mintha játékvarosok lennének, játékerőkkel övezve — új szint adnak Szardínia festői, sokszor zord és vad vidékeinek, amelyeknek romantikája még a közelmúltban is népes volt a — betyároktól és rablótól. Ma azonban békés, dolgos élet folyik itt. Hatalmas erdők zödelnek a hegyoldalakon: tölgyek, olajfák és para-tölgyek. Magában Sassari vidékén több mint harmincezer métermázsas parafát termelnek évente. A mezőgazdaság és bányászat mellett feléledt, imé, az erdő-kitermelés is, hogy emelje az általános jólétet és a dolgos lakosság megelégedettségét.

Ez a lakosság, amely szorgalmas, becsületes és vendégszerető, mint általában a hegyi és szigetek lakói, ragaszkodik ősi hagyományaihoz, éppen úgy, mint ősi viseletéhez. Sok nópümpük van és azoknak javarésze világos eredetű. Viseletük festői: van benne még sok a mór-viseletből, de komorabb — barna, sötétlila, haragoszöld színekkel — különösen a hegyes vidékeken, míg a síkságon, ahol az élet derűsebb és ahol a Kelet befolyása érezhetőbb még ma is, a színek élénkebbek, csillogóbbak, annyira, hogy szinte festőesetjére kíváncsognak.

Hogyan halnak a tenger- óhók?

Mostanában sok szó esik a tengeri aknákról. Az alábbiakban érdekes ismertető közlünk ezekről a veszedelmes pusztító eszközökről.

A Leon-akna 300 font robbanóanyagot tartalmaz s azután, hogy bedobták a tengerbe, megáll egy bizonyos szintvonalon. Mikor egy hidrosztatikus szerkezet által automatikusan irányított elektromotor kezd benne működni, amely propellert hoz forgásba. Az akna ennek következtében lassan emelkedni kezd a tenger színe felé s aztán mintegy 6—7 méterrel a víz szintje alatt megáll.

Ekkor ugyanis a hidrosztatikus szerkezet önműködően kikapcsolja az elektromotort. Abban az esetben, ha az akna süllyedni kezdenek, az elektromotor újra működni kezd. Hammond szerint az ilyenfajta aknák felkutatása és megsemmisítése rendkívül nehéz feladatokat állítja az aknakeresőket.

Az United Press jelenté még egyébként Londonból, hogy a megfigyelők az utóbbi napokban rendkívül élénk légitelvékenységet tapasztaltak német részről az Északi tenger fölött. A német hidroplánok fokozott tevékenységét azzal magyarázzák, hogy a német hadi repülőek egyrészt aknákat szórnak szét a tengeren, másrészt mint az aknarakó hajók és tengeralattjárók aknaszállítóit működnek.

— Tízennégy évig barlangban élt egy jugoszláv ember. Raguza környékén egy csendőrrárór a napokban páratlan felfedezésre jutott. Egy barlangban ruhátlan, elvadult külsejű embert találtak. Haja egyméter hosszú volt. Érdekes, hogy szinte teljesen új ruha becsomagolva hevert az egyik sarokban. Megállapították, hogy a barlanglakó Bulato Toma volt kereskedő, aki hosszú ideig Amerikában élt és onnan 14 évvel ezelőtt tért vissza. Hazatérőben a vonaton kifosztották és szegyezte rokonai előtt, hogy a gazdag Amerikából pénz nélkül tér vissza, másrészt nem akart rokonai terhére lenni, ezért a vadonba menekült. 14 év óta él a barlangban a gyökerekkel falkéreggel, bogyókkal táplálkozott. Amikor hozzátartozóival szembesítették, figyelmeztette őket, hogy ne ijedjenek meg, nem vadember.